

**TRANSCRIPT VAN DE COMMISSIE WATERKWANTITEIT EN WATERKWALITEIT VAN HOOGHEEMRAADSCHAP
DELFLAND
d.d. 9 juni 2020**

1. Opening, vaststellen agenda

De voorzitter: Dan open ik de vergadering, en het lijkt mij handig om met een paar huishoudelijke mededelingen te beginnen. Debat NL die observeert, dat had ik al gezegd. Er is een livestream, dus probeer jullie microfoon op mute te zetten als iemand anders dat al niet voor je gedaan heeft. Steek je hand op, raise hand, als je iets wil zeggen. En nou ja, ik hoop dat we een mooie vergadering hebben met elkaar. Misschien is het goed om eventjes een heel klein presentierondje te doen. Dan ga ik beginnen bij Water Natuurlijk. Wie is er aanwezig voor Water Natuurlijk?

Mevrouw Wybenga: Marcel Vissers en Anneke Wybenga.

De voorzitter: Oké, dank je wel. De VVD?

Mevrouw Örgü: Fadime Örgü is er en Tom is er ook.

De voorzitter: Oké. Tom is er ook, ja. PvdA hebben we ook gezien, Lobke en ... Ja. Even kijken hoor, ChristenUnie/SGP.

De heer Hofman: Ja, William Anker en ondergetekende Pieter-Jan Hofman.

De voorzitter: Oké.

De heer Anker: Ja, klopt.

De voorzitter: Ik zie Pieter Jansen. Ongebouwd, Ria?

De heer Van den Berg: En Jan Van den Berg.

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Ja, Ria Van der Burg.

De voorzitter: En Jan Van den Berg. Prima, even kijken hoor, wie hebben we, AWP, Hans Middendorp. In je eentje, Hans? Microfoon even aanzetten.

De heer Middendorp: Het lijkt erop dat ik nog in mijn eentje ben, ik zie Anne nog niet nee. Ik zie wel Poul De Haan maar die is toehoorder.

De voorzitter: Oké. En Partij voor de Dieren zag ik.

Mevrouw Onderdelinden: Ja, ik ben er, Suzanne Onderdelinden.

De voorzitter: Ja, ben ik nog iemand vergeten van de leden van de commissie?

De heer Jansen: Ja, u bent mij vergeten, Maarten Jansen.

De heer Van der Ree: Ja.

De voorzitter: Ja, o ja Maarten.

De heer Van der Ree: Ik ben vergeten.

De voorzitter: O ja, Arnold Van der Ree.

De heer Jansen: En '...' komt ook zo meteen.

De voorzitter: Van 50Plus. Ja.

De heer Van der Ree: En even voor alle ...

De heer Van Heijningen: Ted Van Heijningen, Gebouwd.

De heer Van der Ree: Misschien even handig om te zeggen, dat Harry Claassen dus zich heeft afgemeld definitief als plaatsvervangend lid, vanwege de veranderde politieke kleur.

Mevrouw Koop: O.

De voorzitter: O ja, dat kan je hebben hè.

De heer Van der Ree: Hij is namelijk in dienst van de fractie van de gemeenteraad, van Den Haag. En het lid van die gemeenteraad is overgegaan naar de Partij van de Toekomst, dus hij moest ook mee.

De voorzitter: Ja, dat kan gebeuren. Oké, dit gezegd hebbende, ik open de vergadering. En we willen graag met jullie de agenda vaststellen, die hebben jullie gezien. Zijn daar opmerkingen bij die agenda? Nee? Er is een aantal ingekomen stukken aan ... Een aantal van jullie hebben gevraagd om ingekomen stukken, ja, ik zie je Hans, op de agenda te zetten. Is er na de beantwoording van de vraag nog behoefte aan behandeling van die bespreking van die ingekomen stukken, vraag ik aan de ChristenUnie/SGP en de VVD?

De heer Hofman: Ja.

De voorzitter: Ja, behoefte?

De heer Hofman: In ieder geval, wij willen het onderwerp droogte, waar ik ook over gemaild heb, aan de orde stellen.

De voorzitter: Oké. Maar ik vroeg of u behoefte had om nog de brief van de melkveehouders aan de orde te stellen?

De heer Hofman: Jazeker.

De voorzitter: En de te voorkomen wateroverlast.

De heer Hofman: Ja. Ja, dat is nog niet ingetrokken.

De voorzitter: Oké. En geldt dat ook voor de VVD, met de beantwoording van die vragen, die ... Ja.

De heer Oostvogels: Ik heb iets beters nieuws, de infographic Evaluatie vaarverkeer, wij waren zeer tevreden met de beantwoording. Inclusief het uitroepteken, dat stelde ons helemaal gerust. Dus die hoeven wat ons betreft niet hier besproken te worden.

De voorzitter: Oké, prima. Dan Hans Middendorp, ik zag geloof ik een hand van mijnheer Middendorp.

De heer Middendorp: Dank je wel. Dan kan het handje weg. Ik wil graag voorstellen om het agendapunt over de KRW-maatregelenpakket, het eerste besprekingspunt, om dat te splitsen in twee delen. En om in de eerste ronde het alleen te hebben over de Waterkwaliteitsrapportage. En de reden daartoe is, is dat ik denk dat de Waterkwaliteitsrapportage dermate veel informatie bevat, en ook die openstaat voor discussie, en dat dat een bouwsteen is of een opstapje voor de KRW. En ik heb daar een heleboel vragen voor en anders gaan die vragen misschien heel erg door elkaar lopen.

De voorzitter: En dat waren vragen die nu in de vergadering gesteld moeten worden of hadden die ook technische vragen kunnen waren geweest?

De heer Middendorp: Nee, dat had ... Een aantal van die vragen zijn technisch gesteld maar die zijn niet beantwoord, dus dat zijn nu politieke vragen geworden.

De voorzitter: Nou, laten we kijken in hoeverre we het in twee rondes kunnen behandelen. Maar dan blijft die gewoon op de agenda staan, er waren geen voorstellen om dingen van de agenda af te halen?

De heer Middendorp: Nee.

De voorzitter: Oké, prima. Dan stel ik voor dat we de agenda vaststellen zoals die is rondgemaild, behoudens de.

Mevrouw Onderdelinden: Voorzitter, ik had een handje.

De heer Jansen: Ja, ik ook.

De voorzitter: Sorry, die zag ik even niet. Ja, ik heb hem weer. Was dat mevrouw Onderdelinden die dat handje had op die ik hoorde? Gaat uw gang.

Mevrouw Onderdelinden: Ja, ik vroeg me af waarom we nu de Waterkwaliteitsrapportage als apart stuk zouden behandelen? Want het is helemaal geen stuk waar een beslissing over gemaakt gaat worden dus in het ... Ja. Ik zou dit ... Ik ben benieuwd naar wat we hier precies mee willen bereiken? Gaan we dan hier discussie over voeren of hoe zit dat?

De voorzitter: Het was een voorstel van de heer Middendorp en ik heb tot nu toe niemand gehoord die hem steunde of daar vragen bij had, dus ik wil gewoon het agendapunt in twee rondes bespreken. En, ja ik laat het aan u of u, u eerst beperkt tot de Waterkwaliteitsrapportage of dat u over de andere stukken wilt spreken.

Mevrouw Onderdelinden: O, u bedoelt met twee rondes gewoon zoals normaal, eigenlijk?

De voorzitter: Ja.

Mevrouw Onderdelinden: Oké. Nee, duidelijk.

De voorzitter: Want anders moeten we vier rondes doen.

De heer Jansen: Nee, dat gaan we niet doen.

Mevrouw Onderdelinden: Nee, duidelijk.

De voorzitter: Dat zien we wel. Mijnheer Jansen had ook een hand opgestoken.

De heer Jansen: Ja, we hadden nog wel iets voor de rondvraag.

De voorzitter: Oké, dat komt dan bij de rondvraag wel, denk ik. Mijnheer Hofman, staat nog een handje.

De heer Hofman: Ja voorzitter, nog even over mijn verzoek om onderwerp droogte te agenderen, heb ik nog niet bevestigd gekregen dat dat wordt gehonoreerd.

De voorzitter: En, ja, wat is de aard van uw verzoek eigenlijk?

De heer Hofman: De aard van mijn verzoek is een zorgpunt ten aanzien van de voortekenen dat we naar een lange droge periode overgaan. En dat wij een goede back-up hebben als de reguliere maatregelen niet functioneren.

De voorzitter: Dat is ... Dat klinkt mij als een vraag. Wil de portefeuillehouder daarop reageren? We hebben geen stukken waar we het over kunnen hebben. Portefeuillehouder.

De heer Belt: Ja, dat wil ik wel. Delfland die bereid zich zo goed als mogelijk voor op, nou ja, om nog langere droogte dan dat we nu gehad hebben. Daarmee is al een tijdje terug de interne Regiegroep Droogte bij elkaar gekomen, dus die komen nu regelmatig bij elkaar. En daar zitten mensen, medewerkers vanuit verschillende teams en afdelingen in, omdat het verschillende facetten van het werk van Delfland raakt. En we stemmen ook met de regio af. Dus daarmee proberen wij zoveel mogelijk die droogte op te vangen. Nou ja, ik kan ingaan op heel veel maatregelen. Mijn voorstel is eigenlijk om tijdens de VV over twee weken, iets meer in te gaan op droogte omdat het meerdere portefeuilles ook raakt. En ik zie er ook een voordeel in dat we gelijk ook meerdere personen in de VV dan, of de hele VVD dan kunnen informeren. Dus dat is mijn voorstel om het onderwerp even naar de VV door te zetten.

De heer Hofman: Ja, ik kan daar prima mee uit de weg Marcel, of mijnheer Belt moet ik keurig zeggen. Het is zo dat ik me toch zorgen maak als het hoofdsysteem waar we nu eigenlijk van afhankelijk zijn, vanuit de rijkswateren en de Bernisse-leiding, als dat faalt en niet benut kan worden omdat er te weinig rivierafvoer is of dat de temperatuurstijging zodanig is dat er niet water onttrokken mag worden, dat we toch een aantal maatregelen overwegen die dan in werking kunnen treden. En ik denk dat dat dichterbij is dan we denken, en dat we daar ons goed op prepareren. Dus ik hoop dat de VV aanstaande, daar nader op ingegaan zal worden.

De heer Belt: Ja, dat zal ik doen.

De voorzitter: Oké, dan noteer ik dat als een ...

De heer Middendorp: Voorzitter, bij interruptie.

De voorzitter: Toezegging. Mijnheer Middendorp.

De heer Middendorp: Ja, ik waardeer het dat de heer Belt ons vertelt dat hij ons niet nu maar over twee weken gaat informeren wat die wil doen aan droogte. Maar ik wil hem er ook aan herinneren dat hij nog niet zo heel lang geleden nog dit jaar heeft gezegd, dat er geen extra maatregelen nodig waren. Dus ik ben benieuwd, of er dan over twee weken inderdaad, of we dan alsnog te horen krijgen dat er wel extra maatregelen nodig zijn? Ik vind het lastig om zo te vergaderen, dus of u misschien een stipje van de sluier kan oplichten? Het probleem is bekend, er komt weinig water, of er komt 4 kuub per seconde vanuit.

De voorzitter: Ja, dat heeft de heer Hofman al gezegd, mijnheer Middendorp.

De heer Middendorp: Dat klopt, en er komt ...

De voorzitter: Laten we het een beetje zakelijk houden.

De heer Middendorp: In 2 kuub per seconde komt er misschien vanuit de Amsterdam-Rijnkanaal. Dus ja, wat gaat Delfland doen als er inderdaad een probleem is?

De heer Belt: Ik kan een heel klein tipje van de sluier geven. Ik bedoel, de droogte is dit jaar niet nieuw. Vorig jaar hebben we te maken gehad met droogte en in 2018 hebben we te maken gehad met langdurige droogte, op dat punt zitten we nog niet. In 2018 hebben we het met de Brielse Meer aanvoer en de KWA gered. Nou, daar hebben we ... We hebben nog veel meer afspraken die allemaal in dat pakket vallen, hoe wij die droogte kunnen opvangen. En daarmee voorzien wij gewoon dat wij dit kunnen opvangen. Voor de langere termijn, dus dan heb ik het echt voor de toekomst, werken wij wel degelijk aan een pakket maatregelen om dat systeem ook in de toekomst robuust te houden. En daarvoor hebben we als college een vijftal projecten reeds aangemeld bij het Deltaplan Zoetwater. En daar staat ... Daar wordt de VV in besluitvorming betrokken dit najaar. Maar daar zou ik echt in de VV wat meer op in willen gaan. Maar voor de tussentijd zou u ... Wij hebben op 17 maart een collegebesluit daarover genomen, dus daar staat ook al wat informatie over in.

De voorzitter: Oké, ik zie drie handen, van de heer Jansen, de heer Van Heijningen en mevrouw Onderdelinden. Mijnheer Jansen, u wilde reageren. Niet? Mijnheer Van Heijningen? Ook niet. Mevrouw Onderdelinden, had u ... Wilde u reageren?

De heer Van Heijningen: Dank u wel. Nu doet mijn microfoon het wel. Ik wilde aangeven dat ik ook een vraag heb voor de rondvraag.

De voorzitter: Oké. Genoteerd. Mevrouw Onderdelinden? Geen ...

Mevrouw Onderdelinden: Dank u wel voorzitter. Ja sorry, het duurde even. Ja, ten eerste, ik heb ook een vraag voor de rondvraag. Ten tweede, vroeg ik me ... Een klein vraagje voor de heer Belt, is het een idee als we voor uw ... Ja, u zegt, u gaat de VV informeren, over twee weken, over droogte. Is het een idee als we van tevoren vast wat vragen kunnen opsturen daarover? Om te voorkomen dat er een heel agendapunt van gemaakt wordt voor iets wat eigenlijk meer informerend is, en dan dat u dan gewoon ... Ja, dat u wat gericht uw informatie kan geven?

De voorzitter: Mijnheer Belt.

De heer Belt: Ja, vragen van tevoren opsturen kan altijd. Kijk, mijn inzet is om een beknopt overzicht te geven van wat Delfland doet en dat bestrijkt dan het hele palet droogte. Dus ik, ja ik wil u eigenlijk het advies geven om eigenlijk die toelichting even af te wachten en dan daarna eventuele vragen nog in te steken.

Mevrouw Onderdelinden: Dat is prima, dank u.

De voorzitter: Oké. Misschien is het handig als Delfland nog een droogtebericht uitgeeft, dat doen andere waterschappen ook weleens. Dan zijn wij ook gelijk op de hoogte van de acties van Delfland. En misschien zijn de ingelanden er ook benieuwd naar, maar dit terzijde. Zegged, voldoende behandeld mijnheer Hofman?

De heer Hofman: Prima, we wachten met spanning af.

De voorzitter: Oké.

2. Toezeggingenlijst commissie Waterkwaliteit en Waterkwantiteit van 7 april 2020

De voorzitter: Dan gaan we naar de toezeggingenlijst, agendapunt 2. Dan vraag ik even aan de regie, kan die getoond worden die toezeggingenlijst? Nog niet? Heeft er iemand toelichtingen, opmerkingen bij de toezeggingenlijst? Kijk aan, dank je wel Tom. Nou, 1 die blijft staan. De strategie microverontreinigingen, die staat op de agenda dus dat voldoet. De informatieve, de toezegging nummer 2, concludeer ik dat die is besproken. Dus daar staat de toezegging dat er een nota Biodiversiteit komt. Daar had ik iets over langs horen komen, Marcel, kan je daar iets over toezeggen? Kan je daar iets over toelichten?

De heer Belt: Ja, zeker. Het college heeft twee weken terug een nota Biodiversiteit vastgesteld, en die is vorige week ook toegelicht in de informatieve VV.

De voorzitter: Ah, oké, was ik niet bij, sorry. Dus die kan er ook af, die is aan voldaan. O ja, nu zie ik het, sorry. Gemaal Commandeurspolder, die blijft staan want die staat voor Q2, 2021. En de indexering, die blijft ook nog even staan, die staat ook voor Q2, 2022 zelfs. Dat is lang. De APK vispassages, is daar nog iets over te zeggen? Er zijn technische vragen over gesteld en beantwoord, dus ik neem aan dat die ook van de toezeggingenlijst af kan nu? Yes. Nou, dan hebben we nog de reminder, toevallig ook over droogte. En de infographic over de Strijp/Rijnerwating, als reminder. Nou, die is ook gestuurd, dus wat mij betreft kan die er ook af. Als iedereen het daarmee eens is, dan lijkt mij dat we daar het punt mee behandeld hebben. Dank u wel. Dan is er nog een bijlage en een audiotranscript, zijn er mensen die daar nog opmerkingen over hebben? Ik zie één hand van mevrouw Van der Burg. Mevrouw Van der Burg, zegt u het maar.

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter, ik ga naar pagina 22, en ik wil even een opmerking maken over het relaas van mevrouw Kiès. Mevrouw Kiès die heeft een nogal stellig oordeel over het baggeren. En dat is naar aanleiding van de schriftelijke vragen die ze beantwoord heeft gekregen. En ik wil eigenlijk mevrouw Kiès uitnodigen om in te gaan op de uitnodiging van inspreker, de heer Doelman, die gevraagd heeft om mensen in het komende baggerseizoen, als het allemaal coronaproof kan, deel te nemen en kennis te nemen van het baggeren. En misschien dat mevrouw Kiès dan haar oordeel wat verandert, want zij heeft erg veel moeite met die 122 duizend K, die als wat zij noemt, een soort van subsidie is voor ...

De voorzitter: Mevrouw Van der Burg, ik ga even ingrijpen want ...

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: bagger innemen. En dat zou ...

De voorzitter: U maakt er een agendapunt van.

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Misschien nog eens op een andere manier ...

De voorzitter: Mevrouw Van der Burg?

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Worden als zij ...

De voorzitter: Mevrouw Van der Burg?

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Deelneemt aan de excursie. En dat is even een opmerking die ik wil maken. Dank u wel.

De voorzitter: Genoteerd. Mevrouw Kiès die zal die uitnodiging vast in overweging nemen. En ik wil het hierbij laten, dit is naar aanleiding van het audiotranscript. Zijn er andere mensen die dingen in de tekst hebben gevonden die niet kloppen of naar aanleiding van het audiotranscript iets willen melden? Bij voorkeur over hun eigen tekst. Nee? Dan stel ik vast dat het audiotranscript ook behandeld is en vastgesteld. Dank u wel.

3. Mededelingen

De voorzitter: Ga ik naar punt 3, de mededelingen. Zijn er mededelingen van de kant van het college? Nee? Nou, ik heb net een mededeling over droogte gehoord. Zijn er mededelingen uit de commissie? Ook niet.

3A Terugkoppeling Unie Commissies

De voorzitter: Dan ben ik bij punt 3A, de terugkoppeling uit de Unie Commissies, zijn daar terugkoppelingen? Dat zouden de collegeleden moeten doen. Niet aanwezig.

4B Besprekstukken

De voorzitter: Dan ben ik alweer bij punt 4, de besprekstukken.

4B.05 Ontwerp KRW-programma Delfland 2022-202

De voorzitter: En dan stel ik voor om het KRW-programma aan de orde te stellen, met uw welnemen, en daar is de portefeuillehouder van, de heer Belt.

De heer Belt: Jep.

De voorzitter: Er is een bijlage en een Waterkwaliteitsrapportage. Er is een voorstel gedaan door de heer Middendorp om het in twee rondes te bespreken en te beginnen bij vragen over de kwaliteitsrapportage. Ja, misschien dat het handig is om dat te doen, als u die vragen heeft. Als u die niet heeft dan stel ik u voor om gewoon in die eerste ronde te spreken over het ontwerp KRW-programma en de politieke vraag, vindt u het pakket aan maatregelen om te voldoen aan de KRW-doelstellingen voldoende? Zodat deze kunnen worden vastgesteld om in november in de inspraak te gaan. Als u daarop zou willen reflecteren, dan kunnen we besluiten hoe we dat in de VV zullen brengen. Wie mag ik het woord geven? Ik zie al twee handjes. En mevrouw Wybenga die was als eerste, dus dan beginnen we bij mevrouw Wybenga. U heeft het woord.

Mevrouw Wybenga: Dank u wel voorzitter. Water Natuurlijk kan op zich instemmen met de voorliggende KRW-nota. Dat is niet het enige wat ik erover wil zeggen want we hebben nog wel een aantal opmerkingen. We vinden het jammer dat de doelstellingen worden bijgesteld naar meer realistische doelen, maar we begrijpen dat dit in heel Nederland aan de orde is bij de KRW-waterlichamen en dat Delfland hierop geen uitzondering is. Wel vinden we het van belang dat binnen de 17 procent KRW-waterlichamen gekeken wordt waar eventueel wel nog hogere doelen, dan de nu voorgestelde realistische, kunnen worden gehaald? En het is vast wel mogelijk om binnen enkele waterlichamen te kijken naar waterparels en daar de fysisch-chemische kwaliteit en al helemaal de biologisch ecologische kwaliteit op een wat hoger niveau te houden dan gemiddeld over het hele gebied. En we vragen de hoogheemraad of hij kan toezeggen om naar deze, ik noem het maar even waterparels, te kijken? Dat is de eerste opmerking. Tweede opmerking, dat gaat over de 83 procent van onze wateren die gekenschetst worden als overig water, en waarvoor we nog geen doelen zoals bij de KRW hebben gesteld. En het is voor Water Natuurlijk van groot belang om ook daar ambitieuze doelen te stellen, en te komen tot gezond water waar alles groeit en bloeit en ons altijd weer boeit, om met wijle Fop I. Brouwer te spreken, voor de oudere generatie. Bijlage 2 met conceptdoelen overig water, zien we wel een zonekaart met potenties voor water en oever. En Water Natuurlijk ziet hierbij graag veel blauw met uiteindelijk dus een hoge potentie voor water en voor de oever. Maar we kunnen ook lezen in dit stuk dat het aandeel blauw is afgenomen, en het aandeel groen is toegenomen. En hier zijn we natuurlijk niet zo content mee. Dus aan de hoogheemraad de vraag of hij ons daarvoor wat meer uitleg kan geven en of die het met ons eens is, of dat we meer werk moeten gaan maken om alles blauw te krijgen? En dan is ook de vraag welke indicatoren daarbij gebruikt worden en aan welke normen we vervolgens gaan toetsen? Want de tabel op pagina 5 van dat betreffende stuk over die zones, is wat ons betreft nog niet erg goed leesbaar en goed interpreteerbaar, al was het maar dat de kleuren niet overeenkomen met de eerder geschetste kleuren. Dus de vraag is of toegezegd kan worden, om deze tabel voor een volgende vergadering misschien beter aan te leveren, in ieder geval leesbaarder? En dan heb ik nog een laatste opmerking, en dat is een suggestie over de KRW-waterlichamen, we kunnen namelijk zien op pagina 9 van de nota dat het slecht gaat met de macrofauna. En is het mogelijk om dit probleem eens voor te leggen aan bijvoorbeeld een afdeling hydrobiologie van de Universiteit van Wageningen om te kijken of men het daar een interessant onderwerp vindt om eens te onderzoeken of daar ook een specifieke oorzaak voor is aan te wijzen? En gekoppeld aan het vorige punt bij het overige water, kan daar dan de macrofauna ook worden meegenomen naast de waterflora? Dat ten aanzien van de KRW-nota. Dan hebben we ook nog uiteraard gekeken naar de ...

De heer Oostvogels: Voorzitter?

Mevrouw Wybenga: Jaarrapportage waterkwaliteit, om dat in één keer mee te nemen.

De heer Oostvogels: Ik heb een interruptie.

De voorzitter: Ja, ik zie even niet ...

De heer Oostvogels: Ik ben niet goed in beeld. Dat ben ik, Tom Oostvogels. Ik weet niet hoe u wil dat we die aangeven?

De voorzitter: Tom. Nou, zo voldoet die want ik hoor u. Ik kan niet alle schermen tegelijk zien en ik zie wel handjes. Dus ik wilde eigenlijk voorstellen om de volgorde van de handjes te doen, dus mijnheer Oostvogels, u had een interruptie.

De heer Oostvogels: Jazeker, dank u wel voorzitter. Ja ik was even benieuwd, ik hoor Water Natuurlijk een gloedvol betoog houden, dat ze eigenlijk nog meer willen dan nu hier voorgesteld wordt. En ik ben even benieuwd hoe zij de relatie zien tussen de doelen die nu in de stukken verwoord staan, en eventueel de doelen die ze zelf zien, en de maatregelen die in deze stukken verwoord staan, die ons moeten gaan brengen tot die doelen? Dus zijn zij van mening dat alles wat hier verwoord is inderdaad gaat leiden tot de doelen zoals die nu verwoord worden?

Mevrouw Wybenga: Het woord is weer aan mij?

De voorzitter: Ja, gaat uw gang mevrouw Wybenga.

Mevrouw Wybenga: Ja, wij hopen natuurlijk dat we daarmee de realistische doelen halen maar dat is natuurlijk geen 100 procent garantie. We weten allemaal dat er natuurlijk eerdere maatregelen zijn geweest in de afgelopen jaren, en we zijn nog lang niet op het niveau dat we zouden wensen, ik denk dat tot toch wel een duidelijk antwoord is. Ik ga verder met het betoog, nog even de jaarrapportage waterkwaliteit. En eerst even het positieve, want je kunt zien dat onze hoogheemraad duidelijk iemand is waarbij het glas halfvol is, voorzitter. Want we zien in het begeleidend schrijven bij de jaarrapportage waterkwaliteit, dat de eerste boodschap is dat de kwaliteit weer een stukje beter is geworden. En daarna komt de boodschap dat de chemische en ecologische kwaliteit nog niet voldoet aan de normen. Misschien ook in het kader van de interruptie even aan te geven dat we er natuurlijk nog lang niet zijn en dat deze jaarrapportage laat zien dat het nog beter moet. Wij zijn van Water Natuurlijk overigens wel blij dat nagegaan wordt hoe meetgegevens, met name ook van bestrijdingsmiddelen, ook digitaal op de website kunnen worden weergegeven. En het hoogheemraadschap Schieland Krimpenerwaard is hier wellicht een mooi voorbeeld van. Dan nog even de rapportage zelf en de inhoudelijke kant. Wij zijn net als anderen, ongetwijfeld niet erg blij met de algemene boodschap over de waterkwaliteit, wat ik net ook al zei, en al helemaal niet over wat de tabel laat zien op pagina 12, over de bestrijdingsmiddelen. Het feit dat er nog zoveel verboden middelen te meten zijn spreekt boekdelen. En onze vraag is dan ook aan de heemraad of deze rapportage ook terechtkomt bij de NVWA die ook op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, het oude jargon en mijn jargon nog bestrijdingsmiddelen, moet toezien. De vraag is dus of hij daar een antwoord op kan geven? En de aanwezigheid van zowel verboden maar ook toegelaten middelen, en de overschrijdingen van normen is natuurlijk verontrustend. Maar het totale pakket, dus in gezamenlijkheid, betekent dat natuurlijk ook dat er behoorlijk wat combinatietoxiciteit kan plaatsvinden en dat is met name uiteraard slecht voor de macrofauna. Vandaar dat we ook in het eerdere betoog al hebben aangegeven dat we graag aandacht vragen voor de macrofauna. Dat was de bijdrage voor Water Natuurlijk in de eerste ronde.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de heer Middendorp, die had als tweede zijn handje opgestoken. En ik hou deze volgorde in de eventuele vervolgronde ook aan, voor dit agendapunt. En na de heer Middendorp krijgt mevrouw Onderdelinden het woord. Mijnheer Middendorp, gaat uw gang. Mevrouw Wybenga, u kan uw microfoon uitzetten.

De heer Middendorp: Muten ja. De vragen. Voorzitter, we hebben complimenten voor het voorstel en voor de bijlage 1, en dat zijn bestuurlijke documenten die wij nodig hebben in onze oordeelsvorming. Echter, het feit dat wij het uitstekende documenten vinden betekent nog niet dat wij het met de redenering en de voorstellen eens zijn. Om te beginnen, uit figuur 2 in de bijlage 1 blijkt dat de KRW-waterlichamen in Delfland goed scoren op fytoplankton, geen groene soep meer, dat komt door P & N, redelijk op vis scoren maar slecht op watervlooien, of zoals u dat noemt macrofauna, en slecht op waterplanten. Die waterplanten worden al sinds het begin van KRW gemeten op driehonderd plus meetpunten, en de score is al sinds jaar en dag hetzelfde.

Dus geen nieuwe ontwikkelingen. Eerste vraag, deelt het college onze analyse dat de ontwikkeling van de ecologie in sterke mate wordt belemmerd door het gebrek aan ondergedoken waterplanten? Dus niet het gebrek aan riet. Tweede vraag, is het college het met ons eens dat het kosteneffectief is om een veel groter deel van het beschikbare budget in te zetten op het vergroten van het areaal aan waterplanten? Omdat bij een toename aan waterplanten de ecologische score meteen stijgt. Voorzitter, de doelaanpassing voor waterplanten in de Schie kan de AWP nog wel begrijpen, vanwege de scheepvaartfunctie. Maar de doelverlaging van 0,6 naar 0,3, of 0,35 voor Haaglanden, Westlanden en Midden-Delfland, vindt de AWP extreem. Dat is een doelverlaging van bijna 50 procent. Mevrouw Wybenga zegt dat dat in de rest van Nederland misschien ook het geval is, dan nog vind ik, het grote stappen, gauw thuis. Dus wij vinden dat een dergelijke hoge doelverlaging extreem is. De vraag is dan ook, is het college bereid om de doelverlaging voor waterplanten te maximeren op bijvoorbeeld 20 procent? En als het college dan toch wil vasthouden aan een doelverlaging van bijna 50 procent, dan vinden wij van de Algemene Waterschapspartij dat u in de communicatie ook moet uitdragen dat uw doelen wel realistisch zijn, maar helaas niet ambitieus. Er wordt nu steeds gezegd, dit is ambitieus maar realistisch, wij vinden dat dan niet ambitieus. En we zijn natuurlijk ook benieuwd of andere partijen ons verzoek steunen om een minder dramatische doelverlaging voor de waterplanten. Voorzitter, ik ga verder naar de watervlooien. Watervlooien zijn veel gevoeliger dan bijvoorbeeld mensen voor veruit de meeste bestrijdingsmiddelen, en daarop zijn die middelen ook speciaal ontworpen. Waar zoogdieren door hun andere stofwisseling voor veel bestrijdingsmiddelen minder gevoelig zijn, zijn ze voor macrofauna dodelijk, met directe gevolgen voor de voedselketen. Heel concreet, Delfland maakt goede sier met maatregelen voor de snoekreproductie, maar jonge snoekjes eten in hun eerste periode van het leven voor 100 procent watervlooien. Vraag vier aan het college, deelt het college onze inschatting dat de ontwikkeling van watervlooien en een bijbehorende diverse voedselketen in belangrijke mate, en dan denk ik aan een orde van 35 procent, wordt geremd door de toxische druk van alle bestrijdingsmiddelen samen in het water? Immers, uit tabel 1, bijlage 1, komt naar voren dat het college de toxische druk niet als extreem beschouwt. Vraag vijf, de Ecologische Sleutelfactor 8 hoort te zijn gebaseerd op de toxische druk of op een bioassay, met bijvoorbeeld watervlooien, alweer. Is het correct, vraag aan het college, dat er inderdaad geen bioassays zijn uitgevoerd? Het lijkt er namelijk op dat Delfland voor 2019 ook niet naar de toxische druk heeft gekeken, is dat correct? Het college heeft er namelijk vorig jaar wel een toezegging over gedaan. Vraag zes, is het college bekend met de Nationale Analyse Waterkwaliteit van het Planbureau voor de Leefomgeving? En dan met name figuur 10.1 waaruit blijkt dat de toxische druk in Delfland tot de hoogste in Nederland behoort. Om een vergelijking te geven, de toxische druk in Delfland is, in het Westland waarschijnlijk, is twintig keer hoger dan het water in Friesland. Vraag zeven, wat vindt het college een aanvaardbaar niveau voor de toxische druk in Delfland? En met welke specifieke maatregelen wil het college deze toxische druk verminderen? De huidige maatregelen in het huidige tempo zijn in ieder geval voor de AWP onvoldoende. Vraag acht, wil het college onderzoeken of een bonus-malussysteem voor de glastuinbouw kan bijdragen aan het verminderen van de toxische druk, gestopt in een doelaanpassing? De doelaanpassing voor watervlooien in de Schie kan de AWP nog begrijpen vanwege de scheepvaartfunctie. Maar de AWP begrijpt niet waarom het doel voor watervlooien in Haaglanden zo laag is, gezien het feit dat er weinig scheepvaart is en het doorzicht uitstekend. De doelverlaging van 0,6 naar 0,35 voor Westland en Midden-Delfland vindt de AWP extreem. Dat is een doelverlaging van bijna 50 procent, net zoals voor de waterplanten, en dat vinden wij gewoon niet aan de orde. Vraag negen, en mijn laatste vraag in deze ronde, is het college bereid om de doelverlaging voor macrofauna te maximeren op 20 procent? En als het college dan toch wil vasthouden aan een doelverlaging van tussen de 40 en 50 procent, wil het college dat dan ook uitdragen in de communicatie, de doelen zijn wel heel realistisch maar niet ambitieus. Kort samengevat, bij deze lagen doelen, naar mening van de AWP, en misschien heb ik dat mevrouw Wybenga ook horen zeggen, van deze doelen wordt de waternatuur niet beter. Ik dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar mevrouw Onderdelinden van de Partij van de Dieren, Voor de Dieren.

Mevrouw Onderdelinden: Inderdaad. Dank u wel voorzitter. Ja, heel veel is al gezegd, mijn fractie is heel blij met dit hele mooie uitgebreide stuk dat er ligt. Tenminste, met de samenstelling zijn wij heel blij. Ja, we missen alleen, waar we een beetje bezorgd om zijn is dat er dus een aantal doelen niet gehaald zijn uit het SGBP2. En ik mis eigenlijk ook een beetje de garanties voor het volgende stuk. Dus oké, we hebben minder ambitieuze doelen maar die ... Want ja, want ik vind het woord realistisch vind ik eigenlijk vooral klinken als een eufemisme voor minder ambitieus als ik eerlijk ben. Maar ja, ik mis dus een beetje garanties met, wat gaat er gebeuren als we de doelen niet halen? Want nou ja, het lijkt me voor zich spreken dat de gevolgen voor de ecologie niet heel goed zullen zijn, maar ik mis garanties, kort gezegd. Ik hoop dat de hoogheemraad daar misschien even op in kon gaan. Ik vond het interessant dat de heer Middendorp begon over watervlooiën. Want toevallig is er niet zo heel lang geleden een onderzoek gedaan door Natuurmonumenten in Drenthe als ik me niet vergis, naar het aantal landbouwchemicaliën in natuurgebieden, dus heel ver verwijderd van landbouwgebieden. En daar zijn heel veel pesticiden teruggevonden die dus bedoeld zijn voor landbouwgebieden, en die ook zeer giftig zijn voor watervlooiën. Die, zoals de heer Middendorp al zei, ja van heel groot belang zijn voor de voedselketen. Ja, en Natuurmonumenten heeft al aangegeven dat ze dat onderzoek landelijk willen uitrollen. En ik vroeg me af of de hoogheemraad bereid is om de resultaten van het onderzoek af te wachten, en dit misschien nog mee te nemen in dit stuk? Ik weet natuurlijk niet op welke termijn dit gaat zijn, maar ja, u snapt wat ik bedoel. Daarnaast is er vorig jaar ook een verzoek ingediend voor een onderzoek naar wat de effecten zijn van de stapeling van nieuwe stoffen, van gevaarlijke stoffen in het milieu. Dat onderzoek is deze zomer afgerond, en ook daarvan hoopte ik dat de resultaten misschien nog meegenomen konden worden. Of in elk geval dat er een gaatje is om een aanpassing te kunnen doen, als blijkt dat aanpassingen nodig zijn. En volgens mij ben ik er dan, dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Prima, u ook dank u wel. Dan ga ik naar mijnheer Anker van de ChristenUnie/SGP. Gaat uw gang.

De heer Anker: Voorzitter, dank u wel. Het Stroomgebiedsbeheersplan, SGBP3, een ontwerpprogramma voor de KRW-periode 2022 tot 2027, geven een pakket aan maatregelen waar Delfland de komende periode aan wil werken. En ook namens onze fractie, complimenten voor het stuk. U vraagt of het pakket aan maatregelen voldoende is, om te voldoen aan de KRW-doelstellingen? De maatregelen voor het bereiken van schoon, gezond en levend water vragen een stevige investering van 26,6 miljoen, voor de periode 2022 tot 2027. De vijf bouwstenen voor de waterbeheersmaatregelen van Delfland zijn in het stuk helder geformuleerd. Onze fractie is van mening dat er sprake is van een zeer ambitieus programma. Wordt in 2027 de doelstelling van de KRW wel gehaald? Steeds is over de haalbaarheid van de doelstelling de zorg geuit. In het rapport wordt geconstateerd dat ondanks alle maatregelen die zijn uitgevoerd, er nog steeds knelpunten zijn in chemische en ecologische waterkwaliteit. Om de doelstelling te halen zijn de begrenzings van de waterlichamen herzien, en zijn de bouwstenen die de basis vormen van het uitvoeringsplan opnieuw gedefinieerd. Zorg wordt wederom geuit of door deze wijzigingen de doelstellingen in 2027 worden gehaald. Door wijziging van het beleid is het referentiekader eveneens niet meer gemakkelijk te herleiden, om de verbetering van de kwaliteit te duiden. De gedefinieerde bouwstenen kunnen helpen om de haalbaarheid beter in beeld te brengen. Echter, zal meer effectgericht het rendement van de maatregelen in beeld moeten worden gebracht, zodat nog meer directe sturing van de verbetering van de waterkwaliteit kan worden gegeven. Nu dreigt een uitzichtloze situatie te ontstaan met alle gevolgen van dien. Uiteindelijk zal verantwoording moeten worden afgelegd. De aanpak van de verbetering van de waterkwaliteit van de overige wateren juichen wij toe. Echter

legt dit wel een hypotheek op de uitvoering van maatregelen die in het Stroomgebiedsbeheer zijn opgenomen. Naar de toekomst zal echt op basis van effectiviteit van maatregelen prioriteiten moeten worden gesteld. Om de haalbaarheid van de doelstelling doeltreffend te laten zijn is terecht een pakket van maatregelen, hoe noodzakelijk die ook zijn, buiten de rapportage aan Europa gehouden. Een andere factor die grote wijzigingen kan brengen in de strategievorm, de microverontreinigingen, daarover horen wij later meer. Dit vergt een nog grotere inspanning om de doelstelling van de KRW te halen. De afgelopen periode doen zich steeds nieuwe feiten voor, dit vergroot ook de complexiteit van het vraagstuk. Van belang is het referentiekader gezamenlijk telkens weer opnieuw te ijken. Tussentijds zijn de eisen veranderd en aangescherpt, dit moet tot uitdrukking komen in de beoordeling van de inspanning van de Waterschappen. Met deze tussentijdse essentiële veranderingen wordt nog onvoldoende rekening gehouden, dit moet wel aan de Europese Commissie kenbaar worden gemaakt. Onze fractie gaat akkoord met dit voorstel, wel vragen wij intensievere monitoring. En verder willen wij ook instemmen met het betoog van de AWP, met name ook over de doelstellingen. Dit was het voorzitter, de bijdrage van onze fractie, op dit stuk.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik nu naar de VVD, mijnheer Oostvogels die krijgt het woord.

De heer Oostvogels: Ja, dank je wel voorzitter. Ja, zoals net gezegd, er ligt een flink pak papier, het is indrukwekkend hoe hard er gewerkt is. En het geeft ook een goed gevoel dat we weten wat er speelt, er heel veel gemeten, dat we steeds meer kunnen en dat we echt boven op die waterkwaliteit zitten. Want waterkwaliteit is natuurlijk het heel belangrijk, vinden wij ook bij de VVD. En dit laat zien dat Delfland er gewoon hard aan werkt en dat er grote stappen zijn gemaakt. Nou, vandaag bespreken we een van de gereedschappen daarvoor, de KRW, oftewel de Kaderrichtlijn Water. En wat is dat eigenlijk, dat KRW? Volgens ons is dat een systeem dat zorgt dat we gedwongen worden, tussen aanhalingstekens, om de waterkwaliteit te verbeteren. Die druk is belangrijk want waterkwaliteit is echt een van onze kerntaken. Maar het is ook een alles of niets systeem, dat betekent dat als we een van de waarden niet halen, we ze eigenlijk allemaal niet halen. En niemand weet nog wat er gebeurt als er in 2027, op het moment dat we die doelstellingen gehaald moeten hebben, niemand weet wat er gebeurt als we ze daar niet halen. Maar het is duidelijk dat we in ieder geval alles op alles willen zetten. Nou, dan is het natuurlijk even interessant om te kijken ook, hoe staan we er nu voor? Zoals ik al aangehaald, het ziet er niet naar uit, op dit moment voldoen we er niet aan en het is zeker nog maar de vraag of we eraan kunnen gaan voldoen? En dat is wel interessant want op dit moment werken we er heel hard aan, we voldoen er niet aan en het ziet ernaar uit dat we er niet aan kunnen voldoen. Dus dat wordt wat VVD betreft wel wat spannend. Nou, dan kun je nog zeggen, hoe ga je dan ... Waar zet je op in? Nou, we lezen in het voorstel onder andere, Delfland zet hierbij in op wat maximaal kan en effectief is. Nou, en wat dat dan is, welke getallen daaraan gehangen worden, dat is bepaald aan de hand van modellen en experts. Maar verschillende onderwerpen zetten we hoger in dan die modellen, die experts zeggen dat mogelijk is. Dus dat maakt het al extra spannend. Nou, wat is ons handelingsperspectief? Nou, dat is vrij beperkt, hebben wij de indruk. Op sommige dingen hebben we geen enkele invloed. Mijn lievelingsvoorbeeld is fosfor, dat vrijkomt door kwel van veenafbraak, daar doe je niks aan. Maar er is ook het risico dat andere overheden en andere instellingen binnen ons gebied gewoon zich niet houden aan de afspraken, en daar zijn we gewoon heel erg afhankelijk van. En zoals net ook al gememoreerd, er zijn gewoon dingen die we nog niet weten. Zoals, toekomstige ontwikkelingen die komen eraan, zoals de energietransitie, droogte, klimaatadaptatie, kan van invloed zijn. De nieuwe stoffen die we aantreffen, kan ook zomaar van invloed zijn. Dus dat maakt het heel ingewikkeld om nu te zeggen dat we echt in control zijn om die doelstellingen te halen. Want we moeten alles halen, nu halen we er nog geen. Er zijn heel veel dingen waar we geen invloed op hebben. Dus dan verwacht je eigenlijk dat hier hele gave maatregelen uitkomen, in dit stuk. Dat wij denken, nou, alles komt goed, wij kunnen rustig slapen. Maar als je dan die maatregelen gaat lezen, ja dan wordt de

zorg blijft zeker bestaan. Want het gaat om ons gevoel om containerbegrippen, goede ideeën, maar ze worden nooit echt heel concreet. Het gaat dan om goed ecologisch beheer, het versterken van de robuustheid van het ecologisch netwerk, het gaat over emissiereducerende maatregelen. Er staat een heel mooi recept met hele intelligente bouwstenen, maar die worden nooit samengebracht. Het is nodig dat wij duidelijk kunnen zien van, dit zijn de maatregelen, die gaan we dan daar toepassen, we verwachten dat het dit oplevert. Dus wij krijgen een beetje het gevoel dat door deze doelstellingen vast te stellen, we een blanco cheque tekenen. Ik hoor andere partijen dat ook al zeggen, ik hoorde Water Natuurlijk zeggen dat ze hopen dat deze maatregelen genoeg zijn. Er werd net al gesproken over het nemen van een hypotheek. Dus om de vraag van de voorzitter te beantwoorden, of dit al de inspraak in kan? Ja, wij zijn nog niet overtuigd. We hadden ook veel meer een soort bijna meeslepend verhaal verwacht hoe dit '...', aan alles wat we doen aan het Waterschap. Ook dit is zo belangrijk, dit is zo'n grote doelstelling. En dus we hadden meer een soort groot aanvalsplan verwacht. Maar we laten ons natuurlijk gewoon graag overtuigen. Dus de concrete vragen aan de hoogheerraad zijn dan, hoe denkt u dat we deze doelen gaan halen? Welke acties gaat u ondernemen, welke winst leveren deze acties op en hoe kunt u ons zo met het treintje meenemen van huidige situatie tot aan de doelen die u voorstelt? En er werd ook al aan gerefereerd door andere partijen, wat is de back-up? Wat gaan we doen als blijkt dat we het niet gaan halen of niet gehaald hebben? Dat zijn even de belangrijkste vragen op dit moment. Dank u wel.

De voorzitter: Prima, dank u wel.

De heer Middendorp: Voorzitter, een interruptie? Ik wil graag even bevestigen dat ik de redeneerlijn van de heer Oostvogels van de VVD, omtrent het niet-concreet zijn van de maatregelen, en dat we steeds dezelfde maatregelen bij de verschillende bouwstenen terugzien, wil ik graag ondersteunen. Ik zou dat ook graag veel specifiekere hebben gehad. Dank u wel.

De voorzitter: Ik ga naar de heer Jansen van het CDA, die was de volgende die zich had aangemeld. Mijnheer Jansen, gaat uw gang.

De heer Jansen: Dank u wel voorzitter. Ja, ook het CDA heeft met genoeg deze stukken gelezen. En ja, ten aanzien van de KRW en de KRW-doelen zien wij inderdaad dat we in het verleden al veel hebben gedaan en dat we nu eigenlijk, ja de laatste stap tot 2027 moeten nemen. Ja, het is spijtig dat we inderdaad onze doelen moeten bijstellen, maar goed ik denk dat het goed is om te kijken hoe we toch in 2027, dan die bij gestelde doelen zouden kunnen halen. En het is ook goed om dat nu te bespreken zodat we in ieder geval de tijd hebben om deze doelen daadwerkelijk ook te realiseren. Het programma zoals dat hier voor ons ligt geeft in ieder geval wel aanleiding om met een zeker vertrouwen in ieder op gang te gaan. We vragen ons wel af of die doelen wel realistisch zijn, en of ze niet een beetje nog ambitieus zijn? En we horen ... Maar ja, goed, dat moet zelf maar even blijken. Als we kijken naar wat de Ecologische Sleutelfactoren, zoals dat in die figuren in de stukken staan, dan zien we eigenlijk gewoon dat we nog best wel wat, ja een weg te gaan hebben. We willen ... Dus op zich, wij staan achter het '...' dat we inderdaad, ja dat het nu goede realistische, hopelijk realistische KRW-doelen zijn. Maar we willen ook wel even aandacht vragen voor de andere functies, want het mag niet zo zijn dat we hier flink op gaan inzetten terwijl dat dan bijvoorbeeld '...', voor de waterkwantiteit, voor de waterveiligheid, dat die functies in gevaar komen. Ook al eerder is gezegd ook door anderen sprekers, de bouwstenen zijn in hoofdlijnen helder. En wat me wel opvalt is dat er geen van de eerdere sprekers het heeft gehad over de speerpunten die op pagina 17 genoemd zijn. Wij waren zeer te spreken over deze speerpunten zoals die hier zijn, namelijk speerpunt 1, door beleid, 2, door samenwerking, 3, bewustzijn creëren, '...'. Ik denk dat dat juist aangeeft de stappen en de speerpunten die we moeten volgen om die doelen proberen te halen. Daarbij moeten we niet vergeten de leerpunten uit het verleden en van andere

Waterschappen. We kunnen veel van elkaar leren en van de stappen die we in het verleden hebben gezet, het is toch een beetje trial en error soms. Dan, daar geef ik de heer Oostvogels van de VVD wel gelijk in. Het CDA pleit in ieder geval ook voor doelmatigheid van de investeringen. En we zien soms dat in dit stuk dat er heel erg gestreefd wordt bijvoorbeeld naar handhaving of naar boetes of heel erg gericht wordt op één specifiek onderdeel. Je zou bijvoorbeeld door dat te spreiden en door meer samen te werken, wat u ook een van die speerpunt noemt, zou je dat veel beter kunnen ... Zou je veel makkelijker die doelen kunnen halen. Daarbij willen we specifiek nog even inzoomen op de emissiereductie. CDA is daar een groot voorstander van om niet als een soort van veldwachter boven de glastuinbouw en de landbouw te patrouilleren, maar samen met deze ondernemers proberen om de doelen te halen. Het is natuurlijk een enorme uitdaging ook voor de ondernemers om bijvoorbeeld een emissieloze kas te realiseren, dat is ... Maar er zijn afspraken over gemaakt en wij gaan er ook vanuit dat daar ook door de ondernemers flinke stappen in gezet worden. Maar als het gaat bijvoorbeeld om het samen meten of het gaat om uit het water halen van specifieke stoffen, dan denken we dat we als Waterschap ook veel kunnen leren van de ondernemers. Dus graag ook samen met deze ondernemers, meer om de doelen te halen. Maar ja, nou goed, ik wens in ieder geval wel de hoogheemraad en ons samen, wens ik veel succes om te proberen deze doelen te halen. Maar goed, we hebben wel een beetje twijfels of ze niet een beetje te hoog gegrepen zijn. Dat is mijn '...'.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de heer Van Heijningen namens Bedrijven. Gaat uw gang mijnheer Van Heijningen.

De heer Van Heijningen: Ja, nou wij vinden het een mooi stuk zoals het er hier nu ligt. Waar we wel vragen bij hebben is het feit dat onze KRW-lichamen niet het hele gebied beslaan en we voor een gedeelte ook afhankelijk zijn van andere partijen, de gemeentes, bedrijven, die hun eigen verantwoordingen hebben. En dat wij in de gaten moeten houden dat die partijen ook aan kunnen haken met de ambities die wij hebben. Want als wij te hard gaan en de rest raakt achterop, dan kunnen we onze doelen nooit realiseren. Dus ik zie liever haalbare doelen die ook voor gemeentes haalbaar zijn, als dat wij zeggen van, nou ja, wij hebben al stukken hier voor elkaar maar we halen onze doelen niet omdat onze stakeholders binnen ons gebied niet mee kunnen. Dus dat is voor ons toch een punt van zorg. Verder, vind ik het leuk dat even aangehaald werd een onderzoek vanuit Drenthe. Wij hadden ook een onderzoek uit Drenthe gevonden en daar werd juist gevonden dat een hele hoop van de bestrijdingsmiddelen die gevonden werden, niet landbouw gerelateerd waren. En ik zou graag ook willen weten of dat in ons gebied ook bekend is, hoe de verhouding daar ligt met het agrarisch gebruik van bestrijdingsmiddelen, en het particulier gebruik? Omdat er, ja in Drenthe toch een groot gedeelte van de gevonden middelen uit particulier gebruik kwam. Verder, ja wil ik hetzelfde even aanhalen als de heer Oostvogels, natuurlijke vervuiling kan ook onze doelstellingen van, die wij gemaakt hebben, in de war sturen. Kwelwater bevat gewoon middelen die schadelijk zijn voor de doelstellingen, voor de normen. En ja, daar blijf je toch mee zitten, dat is gewoon een natuurlijke factor die je niet uit het oog mag verliezen. Dat was hem.

De voorzitter: Dat was hem? Dank u wel mijnheer Van Heijningen. Dan ga ik door naar mijnheer Van der Ree van 50Plus. Gaat uw gang.

De heer Van der Ree: Ja, dank u wel voorzitter. Een zeer interessant stuk, dat ondersteunen we ook. Maar er zijn een aantal punten als aanvulling op wat vorige sprekers hebben gezegd, waar we toch aandacht voor willen vragen. Eerste plaats, de verbinding van de ecologische zones, die komt niet echt uit de verf. Er is als excuus zeg maar te weinig ruimte, maar er wordt wel gesteld dat het enorm van belang is voor de structurele verbetering van de waterkwaliteit. Er wordt ook nog iets over gezegd in bouwsteen 3, maar die geeft ook weinig informatie hoe dit wordt aangepakt. Dus mijn vraag zou zijn van, hoe gaan we die ecologische zones

verbeteren, die verbinding van die ecologische zones? En is daar toch iets meer aan te doen dan zeg maar de ontwijkende tekst, die zeg maar hier aanwezig is? Dan heb ik een puntje in het Ontwerp KRW-programma, in het lijstje van de waterlichamen, daar staat tweemaal de boezem Midden-Delfland, en dat moet zijn Midden-Delfland en boezem Westland, dat is een slip of the pen denk ik. Maar goed, wou het toch even noemen. Dan een belangrijk punt wat we vinden is het waterbewustzijn, dat is laag, wordt gesteld. De burgers realiseren zich maar in beperkte mate dat ze in een kwetsbaar gebied wonen, en ze nemen kennis eigenlijk van het Hoogheemraadschap jaarlijks, doordat het in een bijlage bij de aanslag iets over wordt genoemd. Maar het is ontzettend jammer dat zeg maar in het Gemeenlandshuis, geen publieke ruimte is waar voorlichting en informatie aan de burgerij kan worden gegeven. En dat is een extra reden om eens heel goed te kijken naar de vestiging in Kijkduin, of we daar zeg maar in die lacune zouden kunnen voorzien.

De voorzitter: En dat staat in het Kaderrichtlijn Waterprogramma, mijnheer Van der Ree?

De heer Van der Ree: O, dat staat over het waterbewustzijn, dat staat bij speerpunt 3.

De voorzitter: Oké.

De heer Van der Ree: Speerpunt 3 op pagina 17. Daar wordt gesteld dat het water ... En ja, we hebben dat waterbewustzijn van de burgerij natuurlijk ontzettend hard nodig. We moeten die burgerij meetrokken ook in zuinig zijn met water en goed omgaan met water, en ja de inspanningen daarvoor binnen het hoogheemraadschap, die zijn toch wel heel erg beperkt. Er is niet eens, nogmaals, een ruimte waar het publiek terecht kan. Dan als laatste puntje, of een na laatste puntje, de nutriëntenbelasting doet veenafbraak. Er wordt gezegd dat het op te lossen is door een hoger peil van de polders, waar dat dan de gebruiksfunctie in gevaar komt. Dus er is hier een probleem wat opgelost kan worden, maar we doen het niet. In de Krimpenerwaard heeft men het wel gedaan met een aantal gebieden uit de agrarische sector, daar heeft men natte ecologische zones van gemaakt. Dus waarom zouden we niet ook in Delfland zeg maar kunnen proberen om een aantal gebieden van de agrarische sector om te vormen in natte ecologische zones, waardoor drie nutriëntenbelasting zeg maar een halt toe kan worden geroepen, en ook de bodemdaling daar kan worden voorkomen? Als laatste puntje heb ik mij verbaasd over het feit dat in Meijendel zo'n grote toxiciteit is. Ik heb altijd gedacht dat het een mooi, schoon gebied was, maar waar komt dat door? Hoe komen daar gewasbeschermingsmiddelen terecht? PAK's en zware metalen. Ik was daar dus over verbaasd. Dus dat zijn mijn dingen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik nu naar mevrouw Van der Burg die namens Ongebouwd de inbreng zal leveren. Mevrouw Van der Burg, gaat uw gang.

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Dank u wel voorzitter. Voorzitter, we zijn nu ... De beslissing ligt voor of we akkoord gaan met het ontwerpplan van derde Kaderrichtlijn Water. En ja, dan is de spanning hoog opgelopen, want we hebben nu twee perioden planontwerpen achter de rug. En de eerste ... En ik moet zeggen, we zijn ontzettend ver gekomen want we mogen ook wel eens een keertje positief en optimistisch zijn. We kwamen van ver en er moest een hele mentaliteitsverandering komen, en het was in het begin ook zoeken naar, hoe gaan we die Kaderrichtlijn Water insteken, en waar beginnen we en hoe gaan we het doen? Dus er is ook heel veel experiment geweest. En met name de natuurvriendelijke oevers, dat was in het begin echt heel erg uitzoeken van hoe dat te doen. Nou ja, we hebben nu mogelijkheden gevonden om daar toch ver in te komen. Dus ja, en dan heb je een periode gehad van laaghangend fruit werd het genoemd, er waren toch heel veel dingen redelijk makkelijk op te lossen. En dan gingen we het steeds intensiever doen en steeds meer bijstellen. We kwamen er ook achter dat er een aantal zaken gewoon niet mogelijk waren omdat dat nou een

keer bij de grondslag lag, of dat de natuur niet anders toeliet dan dat voor wat het nu geworden is. Maar nu zijn we dus op het moment aangekomen dat we moeten gaan leveren, we moeten straks voldoen aan de eisen van Kaderrichtlijn Water. En de vorige periode was het steeds het adagium dat we niet ambitieus genoeg waren, er moest meer ambitie. En nu is dan ... En je kunt dat doelverlaging noemen maar je kunt het ook doel bijstellen noemen, het is nu ambitieus en realistisch. En ja, dan zou ik zeggen, moeten we niet gewoon naar realistisch gaan? We moeten nu naar realistische doelen, want het streven is toch dat we straks het doel halen, dat we in 2027 de doelen ook echt gehaald hebben. En ik vraag me wel af wat het betekent als we die doelen niet halen, dus we moeten hier echt secuur mee omgaan. We kunnen onszelf stiekem wel extra doelen opleggen, maar we moeten naar de provincie en straks naar Europa toch verantwoording afleggen, dus ik zou toch pleiten voor realistische doelen. En die ambitie, die houden we in ons achterhoofd. Ik ... Er staat wel bij de doelaanpassingen, dat ervan uitgegaan wordt dat de maatregelen een maximaal effect hebben. Dus in feite is dat de ambitie al an sich. Er is ... En dat is in de informatieve brief van DNH ook gekomen, dat er nog een behoorlijk verbetering nodig is. En dat bij de toetsing aan de Kaderrichtlijn Water normen nog geen enkel water voldoet aan de eisen. Ik vind dat we nog een behoorlijke slag te maken hebben. Ik hoop van de hoogheemraad te horen dat onze ambitie en echt, of het niveau, onze doelverlaging zoals die nu voorligt, ook werkelijk realistisch is. En dat de hoogheemraad ook er echt van uitgaat dat we in 2027 opgelucht ademhalen en zeggen van, nou we hebben onze doelen bereikt. Ik heb ook nog een vraag aan de hoogheemraad voor de andere waterlichamen waar nu een plan op ligt, wat we gezamenlijk gaan doen met Waterschap Noord en Zuid-Holland, of dat ondersteunend is ook om aan de eisen van de Kaderrichtlijn Water te voldoen, of dat het er toch los van staat, dat het aanvullend is? Is het aanvullend, is het ondersteunend, of misschien wel beide? Dank u wel, dat zijn mijn vragen.

De voorzitter: Prima, dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Zandstra of mevrouw Kiès, wie zal het zijn? De PvdA in ieder geval.

Mevrouw Kiès: Nou, dank u wel voorzitter. Hier mevrouw Kiès.

De voorzitter: Ja, gaat uw gang.

Mevrouw Kiès: PvdA vindt het een mooi uitgewerkt stuk, want schoon water is tenslotte van wezenlijk belang. En mede dankzij de aanpak op Europese schaal is het ook goed dat we zo monitoren. En we zijn inderdaad begonnen met een zoektocht en we hebben nu twee periodes bijna afgerond en het water is aanzienlijk schoner. Toch, ik zie alleen een vuist op het beeld. Ben ik er nog?

De voorzitter: U bent er nog, gaat u rustig door.

Mevrouw Kiès: O sorry, oké. Toch, de doelen zijn voor een deel verlaagd, en het is helder dat we realistische doelen moeten hebben. Maar wij hebben toch wel zorgen bij de ambitie op het gebied van zeg maar giftige stoffen en inderdaad of er niet extra kan worden gedaan, zoals het voor ons sympathieke voorstel van de heer Middendorp, om meer te investeren in het plantendeel, voor het zuurstofgehalte? En dus, we vinden het een goed voorstel maar nog niet ambitieus genoeg. Het kan zijn dat niet alles gerealiseerd wordt als we het ambitieuzer maken, maar dan is het ook gewoon helder dat de gewenste kwaliteit niet gehaald wordt. We steunen dan ook de intentie om de komende periode nog meer samen te gaan werken met de gebiedspartners en overheden om de emissies terug te dringen. En zien daar ook kansen om inderdaad de moeilijker problematiek aan te pakken, in samenwerking met wetgeving en Rijk. Eens even kijken, de doelen zijn dus verlaagd, daar zijn we niet helemaal blij mee. Het is voor een gewone lezer ook lastig terug te vinden in de stukken, welke doelen precies zijn verlaagd en waarom? Dus publieksvriendelijk vind ik het niet

helemaal, het is te veel wat dat betreft. We hebben vorig jaar nog een heel leuk boekje gekregen van de STOWA met sleutelfiguren, we begrijpen dat het nu gebruikt wordt. Het zou ons inziens handig zijn om de pictogrammen hieruit, ja ik heb dat altijd op mijn bureau liggen natuurlijk, weer te gebruiken ook in dit stuk omdat ernaar verwezen wordt, om het allemaal wat makkelijker maken. Op het dictum van het besluit tenslotte, en zou graag zien dat, waar heb ik het net opgeschreven, dat er duidelijker wordt voor de burger in de communicatie, waarom water schoon moet zijn. Nu staat er een verhaal van, we doen het allemaal heel erg goed. Maar de gewone burger is, wat eerder ook al bij iemand gezegd werd, begrijpen niet zo goed, is niet zo betrokken bij dit verhaal. Dus ik zou een simpelere boodschap graag zien. Nou, we zijn benieuwd naar de reacties voordat we hier helemaal achter staan, in de discussie. En we hebben interessante voorstellen gehoord. Dank u wel.

De voorzitter: Nou, dan stel ik voor dat we nu het woord aan de heer Belt geven, in de eerste termijn.

De heer Belt: Dank u voorzitter, en dank alle leden voor de vragen en de input. Ja, allereerst, zijn de doelen nou te hoog of te laag? Dat proef ik een beetje, waar de vraag van u zit. Want de een zegt van, het kan wel wat ambitieuzer, de ander zegt, trekken we niet een te grote jas hiermee aan? Nou, laat ik u daar proberen in mee te nemen. Wat mij voor ... Dit is de derde keer dat wij een SGBP-programma opstellen, en ik hoor eigenlijk nog een ... Ja, de ruis is weg. En wat wij nu, waar wij extra veel aandacht aan besteden zijn twee dingen, één, een heel uitgebreide watersysteemanalyse van die KRW-lichamen. En hoe uitgebreid dat is, dat ziet u onder andere ook in het stuk. En eigenlijk het tweede deel, waarin al die KRW-lichamen een uitgebreide over zit van wat daar in die lichamen gebeurt. En dat hebben we opgesteld, en niet alleen met onze eigen experts maar ook juist met partners in het gebied die die wateren ook kennen. Dus dan heb ik het over agrariërs, de partij als Natuurmonumenten waar we mee samenwerken. Dus een uitgebreid watersysteemanalyse en input van partners ligt hieraan ten grondslag. En hoe zit die Europese, die KRW-systematiek nou in elkaar? Nou, het college kiest ervoor om maximaal haalbare doelen, op basis van die analyses, op te stellen. Dat is ook wat de EU van ons verwacht. Het is niet zo dat we zelf kunnen kiezen of we voor een 7 of een 8 gaan, nee u verwacht dat wij de hoogst mogelijke haalbare doelen opstellen. En onderbouwd kunnen wij zeggen, nee die doelen liggen wat lager. En wat is nou onderbouwing daarvoor dat wij inderdaad voor wat ... Nou, niet voor de hoogst haalbare doelen gaan? Ten eerste, wij hebben hier een systeem wat vooral op afvoer is ingericht natuurlijk, het is ook een stilstaand systeem. Dus op veel plekken ook niet vergelijkbaar met systemen in de rest van Europa natuurlijk. En we hebben in dit druk verstedelijkt gebied ook te maken met nogal wat belemmeringen eigenlijk waar we mee te maken hebben. Nou ja, ik noem er een aantal die ook in het stuk staan, we hebben te maken met drukbevalen vaarwegen, niet alleen voor de scheepvaart maar ook voor recreatie. Het gebied is, en dat is nog wel de belangrijkste ook, vooral ingericht ook op afvoer natuurlijk. We hebben te maken met natuurlijke kwel, die ook al door een aantal leden werd genoemd, zoals fosfor. En we zitten ook met onnatuurlijke profielen, nou ja, ik kan er nog een aantal wel noemen. Maar per watergang is in de bijlage eigenlijk aangegeven wat daar speelt, en waarom je dan eigenlijk een lager dan meest ideaal doel zou moeten nastreven. En ik mag u aangeven, het pakket, de doelen die hier staan zijn, zoals ik zeg, het hoogst haalbare die binnen die systematiek mogelijk zijn. En daar is dit pakket wat erbij is opgesteld ook op ingericht. En dat is een flink pakket, en daar zullen zowel wij als onze partners aan moeten werken. Dus er liggen ook eigen verantwoordelijkheden bij, niet alleen de gemeente, dus daar maken we afspraken over dat zij aan onder andere inrichting werken maar ook op ingreep op het rioolstelsel, om overstort te voorkomen, maar er liggen ook verantwoordelijkheden bijvoorbeeld bij de landbouw en de tuinbouw, om binnen hun eigen kunnen, ook die emissies in feite naar nul te krijgen. Dat even als een soort algemene aftrap. Dan loop ik even de inbreng van de verschillende fracties nog langs. Mevrouw Wybenga van Water Natuurlijk, u zegt, deze doelen daar kunnen wij in feite mee leven, maar zijn er niet hogere doelen binnen die KRW-lichamen na te streven? Dus

lokale plekken binnen die KRW-lichamen waar het hoger kan zijn. En natuurlijk is dat zo, die plekken hebben we ook al. En de intentie is dat wij het idee van die waterparels ook gaan omarmen. Andere Waterschappen zijn hier ons al in voorgegaan, dus dat we lokaal kijken waar extra winst te halen is. Dus dat zit binnen de ... En dat draagt dan ook direct bij aan het doel voor dat hele KRW-lichaam. Dan heeft u ook iets gezegd over het overig water, en u doet eigenlijk een oproep ...

De heer Middendorp: Voorzitter, bij interruptie.

De voorzitter: Gaat uw gang mijnheer Middendorp.

De heer Middendorp: Nou, ik probeer uw redenering te volgen. U zegt net van, nou, we hebben de doelen en dit zijn de hoogst haalbare doelen, en er zijn partijen die dat wat aan de lage kant vinden. Maar u zegt, ik kan niet hoger. En dan vervolgens zegt u, maar we gaan wel lokaal waterparels doen. En dan zegt u, dat draagt bij aan het halen van de doelen. Dus of is het volgens mij zo dat de lokale waterparel een leuk stukje is maar het helpt niet voor de doelen van de KRW, of het is zo dat de lokale waterparel wel degelijk bij helpt aan de doelen van de KRW, en dan kunnen die toch omhoog, vraagteken?

De heer Belt: Wij hebben in ... De berekening van de doelen zijn, is het idee van die waterparels, dus lokale plekken waar de kwaliteit hoger is, is reeds meegenomen in de doorrekening.

De heer Middendorp: Dus u doet nu geen toezegging aan mevrouw Wybenga? U zegt, dit heb ik al bedacht.

De heer Belt: Wij omarmen dit principe en volgens mij brak mevrouw Wybenga een lans om dit ook waterparels te noemen en hier extra aandacht voor te besteden. En zij legde ook de link met juist het overige water waar we volgend jaar een besluit over nemen. En daar zullen we dan ook kijken of we dit principe daar ook kunnen omarmen. Dan ga ik even door, mevrouw Wybenga gaf ook de suggestie om voor de macrofauna ook met de universiteit verder contact op te nemen om te kijken wat mogelijk is. Wij doen dit, we stemmen dit soort plannen normaal gesproken met andere Waterschappen af en ook met de STOWA. Maar ik wil toezeggen dat wij ook hier de richting naar het onderwijs ook maken om te kijken waar die ons kunnen ondersteunen. Dan stap ik door naar de AWP. De heer Middendorp die heeft het gebrek, het punt over het gebrek aan waterplanten aangekaart. Ja, dat blijkt ook uit onze analyses, die waterplanten is ook een probleem. Nou, ik heb net ook een beetje aangegeven wat de achtergrond daar was, dat is niet alleen het vaarverkeer maar ook het feit dat we een troebel watersysteem ook hebben, dat het profiel van die wateren soms ook anders zijn. Dus ik denk dat we daar realistisch in moeten zijn, wat niet wil zeggen dat wij hier natuurlijk ook met de reeds ingezette innovatie moeten doorgaan. En collega Ouwendijk die zegt ook al vaak van, hoe kan het nou eigenlijk dat we zo'n innovatief tuinbouwgebied hebben, dan zouden we toch ook hen kunnen betrekken om in die watergangen innovatieve oplossingen voor structuurmaatregelen te kunnen zoeken? Nou, daar ben ik het helemaal mee eens en dat is ook volgens mij waar de heer Jansen van het CDA op doelde van, leg nou die link met de kennisinstellingen en die innovatieve branches om ook dit soort maatregelen te pakken. Dan gaf u ook aan van, ja, die aanpassing van die doelen, dat ziet u toch anders. Nou, ik heb net aangegeven, en daar blijf ik achter staan, dit is het pakket van hoogst haalbare doelen voor ons systeem, waar we al een heel ambitieus werkpakket tegenaan moeten zetten. Dus het nog verder of het verhogen van die doelen of aanpassen, daar ben ik geen voorstander van. Dan heeft u een aantal vragen gesteld over de toxische druk. Ja, daar kan ik heel duidelijk over zijn, de toxische druk in ons systeem is te hoog uiteraard. Dat komt, en dat hebben we ook al genoeg geventileerd, omdat er nog te veel gewasbeschermingsmiddelen ook in ons water zitten. Nou, daar werken we met de branche aan om dat naar nul toe te brengen. U heeft een aantal vragen gesteld, ook schriftelijk, hoe dat nou zit met de cocktail eigenlijk,

dus de opbouw, wat doen verschillende middelen met elkaar? En nou ja, daar staat ... Daar is reeds toegezegd, en volgens mij is dat ook reeds gepland, dat er met u tussen nu en de VV een gesprek plaatsvindt om juist ook naar die toxische druk te kijken. En ook daar te kijken of we daar een PI voor volgend jaar voor kunnen formuleren. Nou, u maakt een verwijzing naar de nationale analyse, dat klopt, daar staat dat ook in, dat in Delfland die toxische druk gewoon heel hoog is. Even kijken, ja, dan ga ik door naar de Partij voor de Dieren. Mevrouw Onderdelinden die gaf of deed een verzoek om de rapportage hier van Natuurmonumenten en nog een andere rapportage die verschijnt, om die vooral te betrekken hierbij. En daarvan zou ik willen zeggen, we gaan straks een lange periode ook van inspraak in, daarin kunnen deze rapporten ook nog meegenomen worden. En uiteindelijk vindt er natuurlijk een definitieve vaststelling plaats. Ik bedoel, u stelt vandaag een Ontwerp KRW-programma vast, die definitieve vaststelling vindt plaats volgend jaar bij het Waterbeheerplan 6, dus die mogelijkheid is er sowieso. Dan naar de heer Anker van de ChristenUnie/SGP, ja u stipt even aan van, ja hoe weten we nou dat deze maatregelen effectief zijn? Nou, we hebben de afgelopen jaren, en dat gaf ook mevrouw Van der Burg natuurlijk een link aan, we hebben de afgelopen jaren ook heel veel ervaring opgedaan, en dat was soms ook een beetje met vallen en opstaan, maar we hebben heel veel goede maatregelen ondertussen in beeld. Niet alleen vanuit ons gebied maar ook vanuit andere Waterschappen. En die meest effectieve proberen we uiteraard in te zetten. En een aantal leden hebben ook al aangegeven dat zij zich herkende in die opsomming van maatregelen die, nou ja, ik kan ze er nog wel even bij pakken, waarvan grofweg inhoudt dat we op samenwerking inzetten, op verbetering van beheer en onderhoud, op aanleg van nieuwe structuren. Dus een heel breed pakket aan maatregelen. En dat blijven we ook tussendoor continu monitoren, wat is effectief en wat kunnen we dus ook in grote aantallen gaan aanleggen? Verder een, nou ja, welkome toejuiching om ook met overig water aan de slag te gaan, dank daarvoor. En uiteraard ook de opmerking dat de microverontreinigingen van groot belang zijn. Daar zit een deel van in de KRW, maar ook heel veel niet, en dat zullen we zo ook in de presentatie die een van de collega's van Delfland straks ook geeft, terugzien. Dan de heer Oostvogels, ja u begon met een kort relaas over de systematiek. Ja, de systematiek die de EU hiervoor heeft opgetuigd, is, met ook het one-out-all-out system, is misschien niet ideaal. Maar laten we niet vergeten, en dat is wat mevrouw Kiës ook zei, dit is wel voor heel de EU een stok achter de deur om te werken aan schoon, gezond en levend water. En uiteindelijk doen we dat natuurlijk niet om te voldoen aan een EU-regel maar vooral om de kwaliteit in ons gebied te verbeteren, om die leefomgeving goed te hebben. Nou ja, u stipte ook aan, ja is het nou realistisch en haalbaar? Nogmaals, het pakket wat wij u presenteren is het hoogst haalbare wat wij conform de EU van ons verwacht, en naar mijn idee ook een realistisch programma. Even kijken.

De heer Oostvogels: Mijnheer de voorzitter?

De heer Belt: Ik was nog niet klaar hoor, mijnheer Oostvogels. Maar u mag best interromperen wat mij betreft, dat is aan de voorzitter.

De voorzitter: Nou van mij ook, dus gaat uw gang.

De heer Oostvogels: Dank voor je coulance aan beide zijden. Ik hoor inderdaad hoogheemraad zeggen van, dit is het wat we moeten doen bij de Europese wetgeving, dit is het. Misschien ben ik inderdaad iets te vroeg en gaat de hoogheemraad zo nog reflecteren. Maar ik ben heel benieuwd, ik heb ook van andere fracties gehoord dat er volgens ons best nog wel een gat zit tussen waar we nu zitten en waar we in 2027 moeten zijn. Dus ik ben heel benieuwd hoe hij ziet dat we dat verschil gaan overbruggen? En daar zit gewoon nog heel veel onzekerheid, en wat ons betreft te veel onzekerheid.

De heer Belt: Ja. Nou, om daar gelijk op in te gaan, kijk die hele doelaflleiding is, en het ontwikkelen van dit maatregelenpakket kunnen we ook zien als een soort technische exercitie. En dat wordt het beste duidelijk in de pagina's, als ik het goed heb, vanaf 24, 25 in het Ontwerp KRW-programma. Daarin wordt per waterlichaam ingegaan wat er aan de hand is. Daar zit ook per waterlichaam een tabel in wat eigenlijk het huidige doel is, wat veelal tot stand gekomen is vanwege een soort default doel. Maar daar geven we ook aan door verschillende tools, wat vanuit de kenmerken van zo'n waterlichaam mogelijk is. Dus daar wordt eigenlijk uitgeplozen van, hé, wat is mogelijk en wat voor pakket zou je er dan op kunnen zetten? En om daarop in te gaan, die pakketten, die bestaan uit verschillende maatregelen die haalbaar geacht worden. En een hele belangrijke is, de aanpassing van beheer en onderhoud kansen pakken. Ik zei u net, ons systeem is voor een groot deel op afvoer ingericht, dat betekent dat wij watergangen ook gewoon schoonhouden van waterplanten om die afvoer te garanderen. Nou, daar moet je eigenlijk een optimale balans in vinden en dat vraagt ook om een ... Daar doen we steeds meer kennis op en dat vraagt ook om daar stukje nuance in. Dan de aanleg, we werken hard aan die ecologische structuur, het natte ecologische zonenetwerk. 50Plus ging daar ook op in. Bij de jaarrekening zat vanochtend ook een stuk waarin stond dat we heel veel projecten gerealiseerd hebben voor die natte ecologische zones en waarin we ook de komende jaren mee door blijven gaan. Dus het is heel belangrijk om dat netwerk verder te voorbereiden. Nou ja, verdere maatregelen rondom samenwerking, de tuinbouw moet op volle kracht door blijven gaan, en hetzelfde geldt voor het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer wat wij met agrariërs ontwikkelen, en de samenwerking met gemeenten, wat ik eerder zei, rondom riolen en ook de ABZI. En nogmaals, ook anderen moeten flink aan de slag hier. Ik kan het niet genoeg herhalen. Dan, nou dat is eigenlijk ook de strekking wat de heer Jansen zei van het CDA, ik heb al een aantal punten van zijn verhaaltje aangestipt.

De heer Middendorp: Voorzitter, bij interruptie.

De voorzitter: Mijnheer Middendorp.

De heer Middendorp: Mijnheer Belt, ja dank u wel, ik was te snel. De heer Belt zegt, ook anderen moeten hierbij aan de slag, ik kan het niet vaak genoeg herhalen. Dat heeft u inderdaad al een paar keer gezegd. Maar u heeft nog niet gezegd hoe u dat gaan doen. Ik snap best dat u zegt, Delfland kan niet alles alleen, helemaal akkoord. Maar wat gaat u dan van de partners, Natuurmonumenten of de gemeente Den Haag, wat heeft u dan voor afspraken, waar tekenen zij bij het kruisje? Of beter gezegd, bij welk kruisje tekenen zij? Dat hoor ik graag.

De heer Belt: Ja. Delfland heeft rondom de KRW eigenlijk twee belangrijke rollen, enerzijds een coördinerende rol om de maatregelen van alle partners aan te leveren bij provincie en vervolgens naar Rijk en EU, en we hebben een rol om een eigen maatregelenpakket op te stellen. Nou, dat eigen maatregelenpakket, dat ligt hier vandaag ook voor. Voor die coördinerende rol, dat betekent dat wij met gemeenten kijken wat mogelijk is binnen hun kunnen. Dus dan heb je het over rioolmaatregelen, inrichtingsmaatregelen. En wij leggen die afspraken ook vast, wij leggen die intenties vast. En we hebben ook onlangs in een brief verzocht dat de gemeenten al die maatregelen nog extra bevestigen voor 1 oktober. Dus dat is de samenwerking met gemeenten. Met partijen als agrariërs, wat ik net al zei, daar hebben we het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer. Wij werken met de tuinders uiteraard samen. Dus ik kan veel zaken nog verder opnoemen, maar neemt u van mij aan, samenwerking is een hele belangrijke in het programma, en dat gaan we ook doorontwikkelen in de komende jaren.

De heer Middendorp: Even voor de duidelijkheid, het pakket wat nu voorligt, dat is dan toch alleen het pakket wat Delfland gaat doen?

De heer Belt: Ja.

De heer Middendorp: Want u zegt, de samenwerking is belangrijk. En u hoort mij niet zeggen dat samenwerking niet belangrijk is, dat is absoluut belangrijk, maar waar we nu over spreken is het pakket van Delfland hè?

De heer Belt: Ja, dat is het pakket van Delfland.

De heer Middendorp: Dank u wel.

De voorzitter: Dat is een interruptie van de heer Middendorp. Gaat u verder mijnheer Belt.

De heer Belt: Ja, ik ... Even kijken. Ja, ik heb hier, ja 50Plus heb ik een vraag staan over, ja de agrarische sector omvormen en nou ja daar, kijk, wij zijn er niet om die sector om te vormen. Wat het uitgangspunt is, is dat wij ervan uitgaan dat de sector gewoon bloeiend kan doorgaan in het gebied, maar dat we wel verwachten ook dat de emissies naar nul gaan, en daarom hebben we zowel die samenwerking rondom DAW maar ook in gremia zoals Midden-Delfland, een samenwerking. Dan is er een vraag gesteld over, ja waarom zit die toxiciteit van Meijndel nou zo hoog? Even kijken, daar kom ik straks nog even op terug want dat is eigenlijk een technische vraag. Dan ga ik naar mevrouw Van der Burg, u heeft een pleidooi gedaan in feite voor realistische doelen. Waarom zou het ... Nou ja, en u zegt dat ambitieuze kan wel een tandje lager. En laten we vooral nu inzetten om die doelen te halen. Nou ja, ik ben van mening, en dat is ook hoe die systematiek van de EU in elkaar zit, je moet voor het hoogst haalbare gaan. En alleen onderbouwd kan je hem naar beneden schroeven, en daarmee ontstaat zowel een realistisch als een ambitieus pakket. En u heeft een vraag gesteld over de overige doelen. Ja, het werk in de overige doelen is an sich, willen we de waterkwaliteit daar verbeteren, maar het is uiteraard ondersteunt het ook, want het hele watersysteem staat met.

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Bij interruptie, ik had het niet over overige doelen volgens mij, maar overige wateren.

De heer Belt: Ja sorry, ja, dat is een verspreking van mij, excuus. Maar overige wateren, daar gaan we in zichzelf aan de slag maar levert uiteraard ook een bijdrage aan de KRW-lichamen omdat alles met elkaar in verbinding staat. En in feite, het hele gebiedsgericht meten in de glastuinbouw voeren we met name ook in overige wateren nu uit, omdat dat zo'n grote rol speelt. Dan de heer Van Heijningen, ja, u sprak uw zorgen uit van, kunnen de partners nou in dit ritme goed meegaan? Nou, dit pakket is met de partners aan de voorkant afgestemd, en ook bij realisatie zullen we dat doen. Dus, nou ja, daarmee proberen we dat te ondervangen. Dan heeft u in feite ook een technische vraag gesteld over, hoe zit dat nou met de vergelijking met Drenthe, dat er heel veel middelen toch ook vanuit een andere herkomst dan de land- en tuinbouw komen. Nou, ik heb net ambtelijk doorgekregen dat bij ons vooral heel duidelijk is dat in de glastuinbouwpolders daar vooral de stoffen worden aangetroffen en in stedelijk gebied, dat dat nihil is. Nou ja, dus daar mag u zelf een oordeel over aangeven. Even kijken, dan heb ik ... Ja, ik heb nog hier één opmerking van 50Plus staan, u ging erop in dat het waterbewustzijn laag is. Nou, daar proberen we heel hard aan te werken om dat omhoog te krijgen. De heer Ouwendijk heeft dat ook in zijn portefeuille, en daar worden heel veel mooie ontwikkelingen in gang gezet. Maar we doen ook al heel veel, ik noem een pilot over zelf meten die deze week van start is gegaan, waarbij kinderen en ook anderen in het hele gebied zelf de waterkwaliteit kunnen meten, en dat wordt gebruikt voor onze onderzoeken ook. Er wordt aan educatie gedaan, dus geregeld gaan de hoogheemraden ook bij scholen, ja nu even niet, langs om educatie te geven. En wij hebben jaarlijks een kroosactie waarbij ook studenten bereikt worden rondom schoon water. En rondom de voorlichtingsruimte, daar is de dijkgraaf

onder andere ook in gesprek over het Huis van de Stad in Delft, om daar iets met waterbewustzijn te doen. O, nou vergeet ik bijna mevrouw Kiès. Een mooi pleidooi waarin u zegt, schoon water van groot belang. U spreekt en andere spreken ook over doelen verlagen. Ik heb het liever over doelen passend maken, dat is ook geheel mogelijk binnen die EU-wetgeving. U zegt eigenlijk, laten we het nog ambitieuzer neerzetten. Nou ja, ook daar heb ik net van gezegd, dit is binnen de mogelijkheden van ons systeem het meest ambitieuze. Kijk, waar je natuurlijk wel, waar ik u naar wil verwijzen, als u nog ambitieuzer wil zijn is in het gesprek straks dat we hebben over de overige wateren, daar ligt geen resultaatsverplichting vanuit de EU, maar daar zijn we natuurlijk zelf bij om te kijken of wij diezelfde methodieken daar toepassen. En tot slot gaf ik aan, kunnen we het stuk niet wat publieksvriendelijker maken, onder andere met die mooie icoontjes over de Ecologische Sleutelfactoren. Nou, daar ga ik nog even naar kijken of we die inderdaad zo erin kunnen doen, en sowieso zal ik toezeggen dat we die in de communicatie ook verder zullen gebruiken. Dat was hem volgens mij even, vanuit mijn kant.

De voorzitter: Dank u wel. Beste mensen, heb ik een ordevoorstel, ik ga u straks voorstellen om een korte pauze te nemen van vijf minuten. En in die pauze zou ik graag fijn vinden als u even nadacht over of er een tweede termijn nodig is voor de behandeling van dit stuk? Dan kunt u ook nadenken of het inderdaad al goed is voor bespreking, of voor de vraag of deze voorlopig kunnen worden vastgesteld om naar de inspraak te gaan? En u kan ook kijken van hoe we nu ... O u inderdaad nu voldoende informatie heeft om het zo te doen, want dan kan ik u ook vragen of het een hamerstuk is of dat er nog moties of amendementen in voorbereiding zijn, en dat we het echt moeten gaan bespreken de VV. Dus dat is het onderliggende doel van de pauze. En verder wil ik u erop wijzen dat we op zich op schema zitten, maar dat de eindtijd tien uur is van deze vergadering. Dat u ook even nadent van, hoe u, welke punten u gaat inbrengen in het verloop van de vergadering, om te kijken of we onze eindtijd kunnen gaan halen. Nou, dit gezegd hebbende, schors ik tot tien over negen sharp, nou dat zijn al zeven minuten. Tot zo.

De voorzitter: Mensen, ik stel voor dat we weer beginnen met vergaderen, het is tien over negen. Ik zie dat inmiddels een aantal andere mensen zijn aangeschoven, de heer Hombergen die heeft de PvdA-fractie versterkt in deze vergadering, welkom. Die zit wel apart van de rest, dus dan moeten we een beetje op een andere manier communiceren. En ik heb ook gezien dat mevrouw Verhage binnen is gekomen eerder, en de heer Zwinkels heb ik ook opgemerkt ergens. Allemaal welkom. Wij staan op het punt om de tweede termijn te beginnen van het onderwerp 04B05, Ontwerp KRW-programma. Wij hebben een eerste termijn achter de rug. Leon zit alleen te luisteren, laat hij me weten, iedereen. We hebben de eerste termijn achter de rug met de beantwoording van de hoogheerraad. Wie van u heeft er behoefte aan een tweede termijn? Ik zie twee handjes, drie, vier, vijf. Oké, als u allen ...

Mevrouw Onderdelinden: We hebben een heel klein vraagje maar hoor.

De voorzitter: Oké, dan, ik ga gewoon het rijtje af van degene die hun hand hadden opgestoken. En dat betekent dat ik straks de heer Oostvogels het eerste het woord ga geven. Maar ik wil u daarbij even aan herinneren dat als u evenveel spreektijd neemt als dat u in de eerste termijn genomen heeft, dan is dit onderwerp ongeveer over een uur afgerond, tevens de eindtijd van deze vergadering. Dus ik wil u vragen, wilt u zich beperken en wilt u ook aangeven of het wat u betreft een hamerstuk kan zijn. Goed, mijnheer Oostvogels, u heeft het woord.

De heer Oostvogels: Ja, dank u wel voorzitter. Ik zal hem een stuk beknopter houden. Als ik goed geluisterd heb, hebben eigenlijk alle fracties aangegeven dat als we het optelsommetje maken van de huidige situatie plus de maatregelen, dat ze niet uitkomen bij de doelen zoals die verwoord zijn. Nou, dan blijven er twee

knoppen om aan te draaien over, de ene is de doelen, die kunnen we bijstellen, en de andere zijn de maatregelen. Nou, voor de VVD is het aanstellen van de doelen, heeft dat geen voorkeur, want waterkwaliteit blijft voor ons echt prioriteit, een kerntaak. Dus dan blijft de knop van de maatregelen over. Nou, zoals die nu verwoord zijn heb ik niemand gehoord die er echt vertrouwen in heeft dat we die gaan halen. De VVD is ook niet bereid om een blanco cheque te tekenen. Dus daarom zou ons voorstel zijn, dat wij straks bij de VV een amendement indienen waarbij we het budget scheiden. Dat betekent dat het stuk gewoon door kan gaan, dat dat de inspraak in kan, dat onze ingelanden ernaar kunnen gaan kijken en alle mooi ideeën kunnen geven. Maar dat we het budget dat hoort bij de maatregelen niet vrijgeven, dat dat pas vrijgegeven wordt als we met de hoogheemraad overeengekomen zijn welk plan daar ligt, en dat wij echt duidelijkheid hebben dat de maatregelen ook gaan leiden tot de doelen die we gaan halen. Dus concreet, het zou een besprekingsstuk worden wat ons, we kondigen dan een motie aan om, sorry een amendement aan om de financiering voor de maatregelen zelf nog even in de wacht te zetten, en dat was het, punt.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar mevrouw Wybenga van Water Natuurlijk. U heeft het woord.

Mevrouw Wybenga: Dank u wel voorzitter, wij kunnen ook kort zijn. Wat ons betreft kan het gewoon als hamerstuk voor de inspraak. We willen wel graag nog even twee dingen weten van de hoogheemraad, ten eerste even over de transparantie van de gegevens op de website een toezegging. En het tweede, of hij nog het jaarverslag ook aan de NVWA doet toekomen in verband met het gebruik van verboden middelen. Dat was het voorzitter.

De voorzitter: Prima, dank u wel. Mijnheer Anker van ChristenUnie/SGP, gaat uw gang.

De heer Anker: Ja voorzitter, dank u wel. Dank ook aan de heemraad voor de terugkoppeling. Onze fractie heeft nog wel een vraag, is aan de Europese Commissie de bijstelling van de doelen gerapporteerd? Na twaalf jaar is dit een herziening, is dat nog wel geloofwaardig? Er is heel veel geïnvesteerd. Zoals aangegeven, wij stemmen in met het KRW-programma en wat ons betreft is het een hamerstuk. Op voorwaarde dat er wel beter wordt gemonitord en gepeild. Dank u wel, dit was het.

De voorzitter: Prima. Mevrouw Onderdelinden van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Onderdelinden: Dank u voorzitter. Om te voorkomen dat we in herhaling vallen, één hele kleine vraag. Wordt, als de definitieve versie naar de VV gaat, of die dan ook weer de hele bob-cyclus doorgaat, dus met info-VV's en dergelijke? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Middendorp is aan het woord. Mijnheer Middendorp, bent u aanwezig?

De heer Middendorp: Ja, dank u wel ook hoogheemraad voor uw gloedvolle betoog. Ik ... U kan soms werkelijk alles in een brede context verplaatsen, en ik bewonder uw optimisme en het feit dat uw glas niet halfvol is maar altijd in mijn idee bijna helemaal vol. En ik zie dat anders, dus dat is een beetje lastig. Ik gun het u, uw plezier, maar ik hoop dat u, dat ik ook zeg maar mijn teleurstelling ziet en denkt van, goh, kan ik die Middendorp toch niet een beetje helpen? Voor het gemak wordt hier nogal gezegd, we zijn van ver gekomen, we hebben veel bereikt en het gaat zo geweldig en dat soort dingen. Maar als je de ... En dat klopt ook, ik lees elk jaar een persbericht van Delfland waarin staat dat de waterkwaliteit weer een beetje beter is geworden. Ik heb nog eens goed naar die Waterkwaliteitsrapportage gekeken, en daar is echt de afgelopen drie jaar niets veranderd en dan heb ik het vooral over de toxische middelen. En het is ronduit een drama wat daar aan de hand is, het is water is gewoon giftig in Delfland, in het Westland. En ik heb u eigenlijk gevraagd om met

concrete maatregelen te komen. U zegt, ja we werken samen met de tuinders. En dat is ook waar, u werkt samen met de tuinders. En zoals het CDA zegt, dat is belangrijk, samenwerking is belangrijker dan controle of samenwerking is belangrijker dan boetes. Maar u zegt ook, ik verwacht dat de emissies naar nul gaan. En ja, dat is zeg maar, u gelooft misschien ook in Sinterklaas, maar dit gaat niet gebeuren zonder dat u iets nieuws bedenkt. Dus ik wil u toch vragen, Tom Poes, verzin een list. Het is absoluut nodig dat u met een list komt of zoals de heer Oostvogels zegt, met een concrete stap, wat kunnen we nu nog meer verzinnen om die toxiciteit omlaag te krijgen? Dat is het eerste punt. Dus ik vraag u om een concrete toezegging. Het tweede punt is de waterplanten. Ik heb u ... U heeft helemaal gelijk, het is lastig en het is moeilijk maar waterplanten, ja als je, dat is inderdaad een beetje, als je er geen ruimte aan geeft dan zijn ze er niet. Ik vind het mooi dat u uw collega Ouwendijk heeft gevraagd of de tuinders misschien een idee hebben om meer waterplanten in de sloot te krijgen? U weet net als ik dat we nu al heel lang aan die waterkwaliteit bezig zijn, goed dat dat idee nu komt, beter laat dan nooit zou ik zeggen. Maar ik wil gewoon heel concreet van u horen, dat meen ik serieus, wat gaan we doen aan meer waterplanten? En dan is het dus niet genoeg om hier en daar nog een natuurvriendelijke oever aan te leggen, want zoveel ruimte is er niet in Delfland. Maar dan hebben we het over, wat kunt u doen aan het verbreden van watergangen, wat kunt u doen aan drijvende eilanden, wat kunt u doen aan, ik weet het niet. Maar u weet het wel want dat is zeg maar, dat is uw rol, onze rol is te controleren en uw rol is om met ideeën te komen. En in het stuk ontbreekt concrete omschrijving. U heeft het over, en ik herhaal, bijna bij elk waterlichaam staat een blokje dat u de emissie gaat reduceren, en bij elk waterlichaam staat een blokje dat u het ecologisch beheer gaat verbeteren. En dat gun ik u ook, en daar hoop ik ook op dat u dat doet, maar het is niet concreet genoeg voor ons. Dus in die zin, of in die zin, daarom steunen wij inderdaad het verzoek van de heer Oostvogels. En ik wil nog een stapje verder gaan voorzitter, ik wil vraag of het mogelijk is, dat u even een peiling doet tussen alle aanwezigen hier, of inderdaad dat amendement van de heer Oostvogels op steun kan rekenen of niet? Want een aantal sprekers hebben het er nu niet over gehad, en dat vind ik heel erg belangrijk. En als u dan om af te sluiten vraagt van, kunt u met dit stuk akkoord gaan, dan begrijpt u dat ik met dit huidige stuk niet akkoord kan gaan, nee ik wil hier niet mee akkoord gaan. En dat is, het allerbelangrijkst voor ons is niet dat we aan de regeltjes voldoen, dat is natuurlijk ook belangrijk, maar het is vooral belangrijk dat de waternatuur er beter van wordt. En dit is inderdaad een mooie rekenexercitie, met maximaal haalbare doelen waarvan we natuurlijk nooit het maximale halen, want dat is per definitie zo. Ja, we organiseren hier onze eigen teleurstelling. En daarom zou ik graag willen dat het anders gaat. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Middendorp. Ik ga naar mijnheer Arnold Van der Ree.

De heer Van der Ree: Ja, dank u wel voorzitter.

De heer Middendorp: Pardon mijnheer de voorzitter, ik heb u een concrete vraag gesteld.

De voorzitter: Ja, die heb ik gehoord en iedereen heeft die gehoord, dus dank u wel voor de vraag, ik ga hem niet beantwoorden. Dat is dan niet mijn taak. Ik had het woord aan mijnheer Van der Ree gegeven.

De heer Van der Ree: Ja, dank u wel voorzitter. Eén vraag die ik had gesteld over nutriëntenbelasting, die is door veenaafbraak, die is op te lossen door een hoger peil in de polders. Maar komt de gebruiksfunctie niet ten goede, en die gebruiksfunctie is de landbouw. En mijn vraag was eigenlijk, kan niet een deel, dus af en toe zeg maar gebieden, toch zeg maar een hoger waterpeil krijgen waardoor de nutriëntenbelasting omlaaggaat? In de Krimpenerwaard heb ik gelezen ...

De voorzitter: Mijnheer Van der Ree, dat heeft u in eerste termijn ook voorgelezen, dus wat is uw vraag?

De heer Van der Ree: Ik heb niet voorgelezen.

De voorzitter: Die heeft u gesteld. En kan u nog even ingaan of het wat u betreft een bespreekstuk is of een hamerstuk?

De heer Van der Ree: Het mag van mij een hamerstuk zijn.

De voorzitter: Prima. Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mijnheer Jansen.

De heer Jansen: Ja, dank u wel voorzitter. Ook dank aan de hoogheemraad voor het beantwoorden van de vragen. Het CDA heeft nog wel best wel twijfels of inderdaad de maatregelen de doelen halen, dat zijn meerdere fracties hebben daar hun twijfels over geuit. En wat ons betreft willen we het graag als bespreekstuk in de VV behandelen.

De voorzitter: Prima, dank u wel. Dan kom ik bij mevrouw Kiès.

Mevrouw Kiès: Yes, dank u wel voorzitter. We hebben de antwoorden gehoord, waarvoor dank. Nog twee dingetjes, ik heb per ongeluk gezegd het dictum maar ik bedoel de kernboodschap in het oplegstuk, die is interessant voor professionals maar niet te begrijpen waarschijnlijk voor burgers, dus daar zou ik graag nog aandacht voor vragen, zouden we graag nog aandacht voor vragen. Verder hebben we de antwoorden gehoord dus kunnen we instemmen met de agendering als hamerstuk, maar zijn wel nog benieuwd naar de ruimte die er de komende jaren, tijd, nog komt om de zaken die vandaag nog ter discussie staan, of die nog ... Of daar voldoende ruimte is in de financiën, om daar nog aandacht aan te besteden of eventueel in een vorm van uitvoering. Dit is geen vraag maar het is een advies. Dank u wel.

De voorzitter: Prima, u ook bedankt. Mijnheer Van Heijningen, u had ook uw hand opgestoken.

De heer Van Heijningen: Ja, klopt, ik wilde nog een paar opmerkingen maken. Ik ben laatst in een tuincentrum geweest en daar zag ik bestrijdingsmiddelen staan die ondertussen in professionele tuinbouw niet meer gebruikt mogen worden, wordt waarschijnlijk daar opgemaakt, de voorraden. Ik vind het idee van de VVD zeer sympathiek om financiën en de beleidsgang los te koppelen. Ik wou een opmerking maken richting de heer Middendorp, waterplanten, absoluut. Hebben absoluut een goeie functie voor de verbetering van het waterlichaam. Alleen hebben we er in de vergadering al verschillende keren gepraat over het feit dat rivierkreeften de uiterste best doen om alle waterplanten te verwijderen, dus die twee die staan nogal op gespannen voet met elkaar. En ik heb een opmerking over voor 50Plus.

De heer Middendorp: Voorzitter, U kent mijn positie over de rivierkreeften.

De heer Van Heijningen: Ik heb nog een opmerking over 50Plus, en dat is de heer Van der Berg van Ongebouwd, heeft al veel keer gevraagd om onderwaterdrainagetesten te doen in het weidegebied in ons gebied van het Hoogheemraadschap. En ja, dat is eigenlijk, sluit aan op wat nu de heer, hoe heet het, wat 50Plus weer vraagt. Dus ja, er zijn nog wat dingetjes aan elkaar te koppelen.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van Heijningen. Ik ga door naar mevrouw Van der Burg.

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Dank u wel voorzitter. Voorzitter, wat mijn fractie betreft kan dit Ontwerpplan ter inzage en zijn wij akkoord. Maar ik sluit mij aan bij de suggestie van de heer Oostvogels, om

het financiële gedeelte los te koppelen, om daar met elkaar nader over te bekijken wat daar uitkomt. En dat wil ik dan in de VV, in het amendement vertaald zien.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Dan ga ik voor de tweede termijn, en ik denk dat het ook de laatste kan zijn, naar mijnheer Belt. Kunt u ons nog de laatste antwoorden geven en uw advies over het amendement, zullen we maar zeggen.

De heer Belt: Ja, dank u voorzitter. En daarvoor schep ik iets meer duidelijkheid, ik bedoel, het besluit wat nu voorligt is om het Ontwerp KRW-programma voor inspraak vast te stellen. Dus betekent dat het stuk na de inspraak in 2021 ook hier terugkomt. Dus nu voor inspraak in 2021 stellen we hem definitief vast. Er wordt nu ook aan u niet gevraagd om een budget vast te stellen. Maatregelen worden het komende jaar verder uitgewerkt en die worden vanaf de begroting voor 2022 aangevraagd. Dus ook daar heeft u dan nog een mogelijkheid om in feite per jaar zelfs het budget wat bij dit programma hoort, of passend is, waarvan we nu een indicatie begeven om dat ter beschikking te stellen. Dus de opmerking die de heer Van Heijningen maakte over financiën en beleidsplan loskoppelen, dat is in feite ook zo voor u van toepassing. Nu stellen we het Ontwerp programma vast, straks stelt u hem definitief vast en vanaf de begroting die we opstellen voor 2022 gaan die budgetten vastgesteld worden. Dus daarmee raad ik het amendement, is in feite niet noodzakelijk. Laat ik het daar maar bij noemen. Dan nog een aantal specifieke vragen, gegevens op de website, die toezegging doe ik graag die mevrouw Wybenga vroeg, en het verslag zullen we inderdaad ook naar de, wat is het, NVWA sturen. Dus daar kan ik beide op toezeggen. Even kijken, ja de bijstelling van de doelen vervolgens, die vindt ... Nou ja, die gaat nu, die bijstelling, die stellen wij nu voor. Die gaat de inspraak in, die komt ook in de programma's van de provincie en het Rijk, en uiteindelijk levert het Rijk dat hele programma waar die van ons in zitten maar die in feite voor het hele Nederlandse programma zit, levert die aan, aan de EU. Dus dat gaat nog plaatsvinden. Dan de heer Middendorp, ja nogmaals een pleidooi of een relaas over die toxiciteit, ja ik ben het er absoluut mee eens, die druk is gewoon veel te hoog op dit moment. En daar moeten we gewoon keihard aan werken en dat gaan we doen. Daar wil ik positief over blijven, dat we dat gaan doen. En ik zie zelf heel veel meer, we hebben nu een gebiedsgerichte aanpak waarin we al die polders, de afgelopen jaren en ook nog de komende twee jaar, gebiedsgericht aflopen. Daarna denk dat we naar een meer risico gestuurde aanpak moeten zijn, welke teelt zien wij daar nu nog bovengemiddeld veel, gewasbeschermingsmiddelen vandaan komen? Nou ja, dat soort zaken dus dat wil ik echt verder onderzoeken. En alle suggesties vanuit de VV daarvoor zijn welkom. Dan kwam ook het onderwerp waterplanten nog even aan, kunnen we daar specifieker in zijn? Dat gaan we sowieso doen als we die budgetten, dus vanaf volgend jaar daarvoor gaan aanvragen. Maar ik denk uiteraard veel breder dan alleen natuurvriendelijke oevers, dat heb we ook al bij Delfland de afgelopen twee jaar laten zien. We hebben een consortium opgericht, dat heet De Groene Motor. Daar zitten experts in van Delfland maar ook van twee bedrijven en onderzoeksbureaus die we daarvoor in contract hebben genomen. En daar onderzoeken we ook zaken als het aanleggen van vooroevers, drijvende eilanden, een vissenbos hebben we onlangs aangelegd en wil ik ook toezeggen dat we daar de komende jaar nog veel meer van gaan aanleggen, en ook dat beheer is een grote component. En ook hiervoor geldt, ideeën zijn altijd welkom, ook vanuit de VV. Even kijken welke ik nog mis. Ja, ik denk dat ik maar even de discussie over het verhogen waterpeil en dergelijke even voorbij laat gaan. We hebben als uitgangspunt genomen dat er niet meer dan 5 procent schade aan functies mag plaatsvinden. Dus dat is het uitgangspunt en nou ja, volgens mij hebben we dan geen ... Is er geen sprake van grootschalig verandering in het gebied. Tot zover.

De heer Oostvogels: Voorzitter, mag ik dan interrumperen?

De voorzitter: Zeker.

De heer Oostvogels: Dank. De vorige keer was ik ...

De voorzitter: Ik had u ook een vraag kunnen stellen.

De heer Oostvogels: Nou, ik denk, ik wacht nu even de vorige was ik te snel dus ik geef nu even de heer Belt alle ruimte voor zijn betoog. Ik snap dat we nu nog geen budget vast zouden stellen voor het voorliggend stuk. Waar ik wel benieuwd naar ben, volgens mij wordt met alle steun die hier al uitgesproken wordt voor een eventueel amendement, wel een duidelijk signaal afgegeven over dat wij als VV nog een stap missen in die optelsom, dat we die maatregelen niet concreet genoeg vinden. En ik was benieuwd of mijnheer Belt daarop zou willen reflecteren en dan ook richting, zoals u aangaf, de begroting 2022? Dank.

De heer Belt: Ja.

De voorzitter: Ja, nou ...

De heer Belt: Nee, ik kan heel kort doen Hans.

De voorzitter: Oké, mijnheer Belt.

De heer Belt: Kijk, wat al nu eerder op de planning stond is dat wij u in een wat uitgebreidere sessie ook mee konden nemen echt wat er in die waterlichamen gebeurt en wat wij voor maatregelen voorzien. Dat heeft door de corona, is dat allemaal wat lastiger geweest. Maar ik wil voorstellen dat wij volgend jaar, dus in aanloop naar die begroting 2022, dat wij alsnog zo'n sessie doen en dat wij u meenemen in, wat gebeurt er in die KRW-waterlichamen en wat voor maatregelen voorzien wij daar de komende jaren in om te nemen? Dus om die, zeg maar die gap die u nu ervaart, om daar een invulling aan te geven.

De voorzitter: Oké, dan stel ik nu de vraag aan de heer Oostvogels, en gehoord de discussie, ik moet eventjes mijn aantekeningen van onze cursus gaan, rond het vraagstuk hamerstuk of bespreekstuk. Bij een hamerstuk, dan vinden het met zijn alle voldoende besproken, en een bespreekstuk vinden we dat er een amendement of een motie nodig is om het besluit te beïnvloeden. En een tussenvorm was nog, nou wij verklaren met zijn alleen een hamerstuk met een soort van stemverklaring. Als ik het zo gehoord heb, heeft uw amendement het ongeveer gehaald want de portefeuillehouder heeft gezegd, ja dat is losgekoppeld. Dus mijn vraag is, heeft u nog steeds behoefte aan, dat we er een bespreekstuk van maken? Of zegt u, mijnheer Oostvogels, zou dit ook een hamerstuk kunnen zijn?

De heer Oostvogels: Ja, heel goed dat u de aantekeningen erbij heeft. Ja, waar het ons om gaat is dat we nog kunnen sturen daarop. En als ik zo de hoogheerraad hoor heb ik daar vertrouwen in, dat we tegen die tijd daar nog goed over kunnen hebben. Dus het is wat ons betreft op dit moment genoeg besproken, en kan het gewoon een hamerstuk worden.

De voorzitter: Nou, van de andere leden had ik dat ook al begrepen. Ik had ook begrepen van de heer Middendorp dat hij gewoon tegen was en niet met moties en amendementen zou komen. Dus mijnheer Middendorp, kan het wat u betreft ook een hamerstuk zijn?

De heer Middendorp: Nou, ik heb grote moeite met de reikwijdte van dit stuk. Maar ik zie ook hoe de meerderheid van de commissie erin zit, dus ik wil graag in de VV een stemverklaring doen.

De voorzitter: En ik werd erop gewezen dat de heer Jansen ook een soort van voorbehoud had gemaakt. Mijnheer Jansen, kan het wat u betreft een hamerstuk zijn of heeft u ook behoefte aan een bespreking of een stemverklaring?

De heer Jansen: Ja, met de toezegging van de heer Belt mag het wat ons betreft een hamerstuk zijn.

De voorzitter: Oké, nou dan denk ik dat we daar redelijk overeenstemming over hebben. Moet ik nog heel netjes even een aantal toezeggingen, die zijn genoteerd door de secretaris, ik kijk even ...

Mevrouw Kiès: Mag ik wat zeggen, ik wacht nog op antwoord op de vraag of de kernboodschap, wat eenvoudiger kan worden geformuleerd? Hier Reinette Kiès.

De voorzitter: Oké, ja en dat begrijp ik mevrouw Kiès. Nou, portefeuillehouder, help ons eventjes, kan dat nog?

De heer Belt: Ja, in het kader van klare taal zeg ik toe dat wij daar nog een keer extra naar gaan kijken.

De voorzitter: Prima, dat is dan die toezegging.

Mevrouw Kiès: Dank u wel.

De voorzitter: En ik had ook nog een toezegging genoteerd dat er contact gezocht wordt op de suggestie van mevrouw Wybenga met de universiteit voor onderzoek naar macrofauna. Er was een toezegging dat er een gesprek zou komen met de heer Middendorp, voorafgaand aan de Verenigde Vergadering van de vergadering, over de toxische druk en een eventuele prestatie-indicator. Ik heb een toezegging genoteerd dat er iets over gegevens op de website, Kees Paalvast, kan je me helpen? Dat die toegankelijk ...

De heer Paalvast: Ja, dat kan ik. De hoogheemraad heeft een toezegging gedaan om icoontjes te gebruiken in de communicatie, gegevens transparant op de website te zetten en klare taal in de kernboodschap te brengen. Hij heeft nog een vraag over toxiciteit in Meijendel, waar die terugkomt, en het verslag wordt naar de NVWA gestuurd. En als laatste toezegging heb ik gehoord dat er een bijeenkomst volgend jaar wordt georganiseerd met alle VV-leden om wat meer informatie over alles te geven.

De voorzitter: Na de inspraak. Oké. Nou, dan stel ik voor dat het agendapunt hierbij afronden en overgaan ...

Mevrouw Onderdelinden: Voorzitter, nog een handje.

De voorzitter: Naar agendapunt 04B06.

Mevrouw Onderdelinden: Voorzitter, ik had een handje opgestoken.

De voorzitter: Ik hoorde nog iemand. Sorry.

Mevrouw Van Hagen-Rooijen: En ik ook.

De voorzitter: Mevrouw Onderdelinden.

Mevrouw Onderdelinden: Ja, dank u voorzitter. Ja, ik had niet gezegd of dat ik een bespreekstuk of een hamerstuk wil, dus ik had even een ...

De voorzitter: O, sorry.

Mevrouw Onderdelinden: Nou, ik had een procedurele vraag, gaat dat op voor de meerderheid of is dat met een veto? Als u begrijpt wat ik bedoel? Als één iemand het als bespreekstuk wil wordt het dan een bespreekstuk of als de meerderheid het als een bespreekstuk wil?

De voorzitter: Nou, als u zegt, ja ik wil een amendement of een motie indienen, ja dat recht heeft u en dan zal het een bespreekstuk worden want dan gaan we het over die motie hebben en het amendement. Maar u heeft ook de gelegenheid om te zeggen van, nou ik ga mee met het hamerstuk maar ik leg een stemverklaring af, dat kan ook.

Mevrouw Onderdelinden: Ja, dat begrijp ik. Maar ik ben nog in conclaaf met mijn fractie over of wij een amendement gaan indienen.

De voorzitter: Nou, dat hoeft u nu nog niet te zeggen, als u dat nog niet weet. Maar dan horen we dat bij de aanvang van de vergadering, want bij aanvang van de vergadering vragen we nog steeds of het een bespreekstuk of een hamerstuk kan zijn.

Mevrouw Onderdelinden: Oké, duidelijk

De voorzitter: Prima. Dan had mevrouw Van Hagen ook haar hand opgestoken, nou ben ik vanavond heel coulant.

Mevrouw Van Hagen-Rooijen: Wij ...

De voorzitter: Oké.

Mevrouw Van Hagen-Rooijen: Wij voorzitter, misten, even het is meer een punt van orde. Volgens mij miste ik nog een toezegging in de lijst van toezeggingen dat de heer Belt heeft aangegeven dat er in de komende jaren ook meer ingezet zal worden op de vissenbossen. Dat zei hij volgens mij, dat is even mijn opmerking.

De voorzitter: Oké, nou ja, dat ...

De heer Belt: Ja.

De voorzitter: Ja? Prima. Dat is dan ...

De heer Belt: Voorzitter?

De voorzitter: Maar dat is wel ... Mijnheer Belt.

De heer Belt: Graag beantwoord ik nu ook alvast nog de vraag over Meijndel.

De voorzitter: Oké, gaat uw gang.

De heer Belt: Ja, Meijndel, waar Meijndel is onderdeel van een van de inlaatplassen van Dunea. Dus dat betekent dat er rivierwater wordt ingelaten in deze plassen en daar komt met name deze, nou ja, de hoge mate van nutriënten volgens mij waar u op doelde, of stoffen, daar komt dit vandaan. Dus dat is de reden. Dat is het inlaatwater vanuit Dunea.

De voorzitter: Oké. Dan heb ik nog een puntje van orde, dat gaat over die toezeggingen. Ik hou als voorzitter toch niet heel erg van toezeggingen die jarenlang op een toezeggingenlijst staan. Dus dat van die vissenbossen, bedoelt u dan dat dat wordt opgenomen in de nota? Zodat dat ding gewoon kan worden afgewerkt als die nota gewoon nog gecommuniceerd wordt, of gaan we die nog een paar jaar op de toezeggingenlijst staan? Of ligt het er volgend jaar, die vissenbossen?

De heer Belt: Nou, beschouw hem als dat deze in dat maatregelpakket die wij volgend jaar presenteren, dat die daarin terugkomt.

De voorzitter: Oké, prima, dank u wel. Er zit een termijn aan.

4B.06 Presentatie ter oriëntatie Stand van zaken strategie microverontreinigingen

De voorzitter: Dan ga ik naar het volgende agendapunt, en dat is, er staat op de agenda een presentatie ter oriëntatie. Daar staat een half uur voor gerekend, ja dan zijn we daar met die presentatie ook ongeveer door onze vergadertijd heen. Dus mijn voorstel zou zijn om die presentatie achterwege te laten, die hebben we allemaal kunnen zien al. En eigenlijk te kijken of er nog een korte vragenronde zou zijn naar aanleiding van deze presentatie? Wie mag ik daar het woord over geven? Nou, dat zijn twee mensen, drie.

De heer Jansen: Voorzitter? Voorzitter?

De voorzitter: Mijnheer Jansen, ja?

De heer Jansen: Misschien wil de hoogheemraad het nog heel even toelichten? Voordat wij de vraag opnoemen.

De voorzitter: Maar er is een hele presentatie gestuurd met een toelichting.

De heer Jansen: Hoeft wat mij betreft niet hoor, maar we kunnen hem de kans geven.

De voorzitter: Ja, nou, ik ga het rondje af en op voorstel van de heer Jansen begin ik met de heer Belt. Mijnheer Belt.

De heer Belt: Ja, nou ben ik even in verwarring want naar mijn idee werd deze presentatie op hoofdlijnen even toegelicht door een van onze medewerkers.

De voorzitter: Ja, maar gezien de tijd gaan we dat allemaal niet redden vanavond. Dus we hebben hem allemaal gekregen, en dan doen we even het rondje. Mijnheer Jansen, heeft u nog vragen naar aanleiding van die presentatie, die we allemaal al gezien hebben?

De heer Jansen: De vraag heb ik net gesteld.

De voorzitter: Oké. De PvdA, wie mag ik het woord geven? Hebben die nog vragen?

Mevrouw Kiès: Dank voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Kiès.

Mevrouw Kiès: Wij hebben één opmerking om mee te geven. We zijn natuurlijk bezig om te kijken hoe we water in ons systeem kunnen houden. En ook bijvoorbeeld nadat het uit de afvalwaterzuiveringsinstallatie komt, toch in ons gebied kunnen behouden. En betekent dat ook dat we dan stoffen die dus we niet eruit kunnen filteren, dat we die misschien meer in ons gebied houden dan wanneer we dat niet zouden doen? En hoe gaan we dus om met dat risico van, dat we dus eigenlijk die giftige stoffen in ons gebied houden die we er nog niet uit kunnen zuiveren?

De voorzitter: Oké, dank u wel. Mevrouw Wybenga, u had ook nog een paar vragen?

Mevrouw Wybenga: Ja voorzitter, dank u wel. Wij vonden het een prachtige presentatie, ook al hebben we hem niet gezien maar wel gelezen. En ook hele informatieve factsheets met ook een mooie verantwoordelijkheidsverdeling, dank daarvoor. Het is wel heel vervelend dat je telkens die verontreiniging in het watersysteem terechtkomt, dat je aan het end of pipe het bij de zuivering eruit moet halen. Dus wij vragen aandacht ook voor de preventiekant. En zoals ook vanmorgen is bepleit bij de investeringsagenda, wil Water Natuurlijk graag eerder dan in 2033 investeren in het verwijderen van medicijnresten bij de zuiveringen. En dat is in ieder geval wenselijk om mee te nemen bij de nieuwbouw van De Groote Lucht, en graag zien we daar een toezegging op.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Mevrouw Onderdelinden. Had u nog vragen?

Mevrouw Onderdelinden: Dank u voorzitter. Ja. Ja, ook voor hier weer de vraag, of het verzoek eigenlijk om ook de resultaten van het onderzoek van het Ministerie van Volksgezondheid, dat deze zomer uitkomt, mee te nemen. Aangezien dit dus ook gaat om de stapeling en de gezamenlijke effecten van potentieel gevaarlijke stoffen. Verder, we hebben het hier met onze fractie over gehad en onze conclusie was een beetje dat wij eigenlijk in Delfland heel veel dingen aan het opruimen zijn als het ware die wij niet veroorzaakt hebben. En die eigenlijk, ja wij kunnen heel moeilijk regelgeving afdwingen om dergelijke vervuiling te voorkomen. Dus wij vroegen ons af, wat voor maatregelen neemt Delfland nou om die betere regelgeving af te dwingen? Om te voorkomen dat wij, ja letterlijk aan het dweilen zijn met de kraan open. Dank u wel.

De voorzitter: Prima, dank u wel. Mijnheer Van der Ree, u had ook nog een vraag naar aanleiding van de presentatie?

De heer Van der Ree: Ja, ik heb een vraag over de zeer zorgwekkende stoffen. In de presentatie of in de brief, daar staat dat sommige Europese landen hebben een stoffenregistratiesysteem waarin producenten, importeurs en handelaren moeten melden welke stoffen in omloop zijn, in welke hoeveelheden en in welke producten. Dus, maar dat hebben wij hier in Nederland niet. En mijn vraag is, komt dat er? En of, waarom hebben we dat nog niet? Dat was mijn vraag.

De voorzitter: Prima, is dan ook een goeie vraag voor mevrouw Van de Brenk in de Tweede Kamer, denk ik. Mevrouw Örgü, u had ook een vraag.

Mevrouw Örgü: Dank u wel voorzitter, ik wilde eigenlijk heel erg danken voor de antwoorden die we hebben gehad. Want we hadden de gelegenheid om technische vragen te stellen, en nogmaals dank aan degene die dat hebben opgesteld, want die waren uitvoerig en zeer goed beantwoord.

De voorzitter: Prima, dank u wel. Mijnheer Belt, u is gevraagd om nog enige toelichting te geven, zou u daar dan ook in willen betrekken van hoe we hier nu mee verder gaan, met deze strategie?

De heer Belt: Ja, dat wil ik doen. Excuus, ik werd net even overvallen door het feit dat we geen presentatie gingen houden, ik bedoel zo hadden we wel voor een bepaalde opbouw gekozen. Maar zo is het. Wij hebben in januari een informatieve VV over dit onderwerp gehad, en daar heeft u ook allen reeds door een discussie wat onderwerpen, of wat aandachtspunten mee kunnen geven. Nu wilden we u verder meenemen in de strategie die we voor ogen hebben en die ligt in de volgende commissie en VV zal deze ter besluitvorming voorliggen. Nu is deze met name bedoeld om inderdaad alvast informatie te verschaffen maar ook u de mogelijkheid geven om nu al aandachtspunten en suggesties mee te geven. Dat is inderdaad ook al geborgd aan de voorkant. Nou ja, dank voor de complimenten, mevrouw Örgü. Ik wil u allen ook nog de mogelijkheid geven om, zeg de komende week, eventuele suggesties nog mee te geven, richting die commissie. En voordat ik mevrouw Rijnks, dus Aiske Rijnks het woord geeft om een paar inhoudelijke vragen te beantwoorden, wil ik toch even ingaan op de toezegging die mevrouw Wybenga vraagt, over medicijnresten zuiveren. Kijk, voor de plannen voor de zuivering, daar spelen heel veel overwegingen. Onder andere medicijnresten speelt hier een rol, maar ik wil hier nog geen toezegging doen omdat het een ook het ander namelijk heel erg kan bijten. Ik kan zeggen dat ik weet dat ik bij de heer Egas dit onderwerp hoog op de agenda ook bestaat, maar ik ga daar geen toezegging over doen, dat zit dus in een breder pakket van afwegingen. Dus dat volgt, kunt u eventueel ook aan hem nog later vragen. Dan geef ik nu het woord aan Aiske Rijnks, voor de paar inhoudelijke vragen.

De voorzitter: Nou, voordat Aiske aan het woord komt zou ik heel graag nog even Pieter-Jan Hofman van de ChristenUnie/SGP het woord geven, want die had ook zijn handje opgestoken. Mijnheer Hofman, gaat uw gang, u had een vraag.

De heer Hofman: Ja, daar is die. Van ons, wij steunen eigenlijk de vorige vragen, wat betreft het belang om daarop in te gaan. We hebben nog wel een suggestie om te kijken naar de effecten naar de toekomst, want sommige stoffen die poppen opeens op, en dat hebben we ook met PFAS gezien en met de stikstofproblematiek, en dat legt dan een grote maatschappelijke druk op het systeem. Dus wij zullen ook als Waterschappen alert moeten zijn op de maatschappelijke gevolgen, wat betreft het uitbreiden van bepaalde stoffen die we nu nog niet meten, of waar nog geen maatregelen voor nemen, en die leggen wel weer een druk op de algemene maatschappelijke leefbaarheid. Dus ik denk wel dat we dat jaarlijks moeten monitoren wat betreft de consequenties zijn. Dat wil ik nog aan u meegeven, dank je wel.

De voorzitter: Oké. Het woord is aan mevrouw Rijnks.

Mevrouw Rijnks: Ja, hartelijk dank. Ik hoop dat die presentatie op deze manier genoeg is toegelicht, en in ieder geval bedankt voor complimenten over de beantwoording van de vragen. Ik zal proberen een aantal vragen van u nu te beantwoorden. De PvdA gaf aan dat we het water in ons gebied willen behouden. En de vraag was, betekent dat dat we nieuwe stoffen in ons gebied gaan brengen als wij gezuiverd afvalwater gaan gebruiken? En dat verschilt waarschijnlijk heel erg per stofgroep, medicijnresten gaan voor, in ieder geval humane middelen gaan voornamelijk via het riool naar de afvalwaterzuivering. En daar worden ze al voor een groot deel gereinigd, en we zijn nu aan het onderzoeken hoe we daar meer uit kunnen halen. En op dit moment wordt ons effluent natuurlijk niet op eigen gebied gebracht, dus daar is echt een zuiveringsinspanning nodig.

En dat zal waarschijnlijk ook voor een deel gelden voor microplastics en Zeer Zorgwekkende Stoffen en opkomende stoffen. Al hebben we nog niet duidelijk in beeld welke vrachten daar via het riool of via de huishoudens, en indirecte lozingen door de industrie op de afvalwaterzuivering, en zo in het effluent komen, en hoeveel direct in het water komen. Dan gaf de Partij voor de Dieren aan of we het onderzoek van het Ministerie van Volksgezondheid ook mee zouden nemen? En dat lijkt me heel interessant onderzoek, ik ben op dit moment er niet van op de hoogte. Wel is het zo dat volksgezondheid en ... Dat we daar een verantwoordelijkheid hebben maar dat die op dit moment voor ons, met name voor de waterkwaliteit van dieren en de ecologie geldt. Dus daar moeten we echt gaan samenwerken met andere overheden, zoals het ministerie en gemeenten. Dan twee vragen van 50Plus, en volgens mij sloot de vraag van de ChristenUnie daar ook best op aan, over welke stoffen zijn in omloop en waarom wordt daar nu niet bij de import in ons gebied niks mee gedaan? Daar zijn in Nederland wel degelijk allerlei beleidsstukken voor geschreven, dus we hebben het ZZS-beleid, wat voornamelijk een rem probeert te zetten op de uitstoot van deze stoffen naar het milieu. Dus dat is ergens anders in de keten en tegelijkertijd is de landelijke aanpak van het ministerie er ook heel erg op gericht om bepaalde stoffen te verbieden. En dat doen ze dus via Europese Commissie in de REACH-Verordening. Hier zit dus ook inderdaad een grote taak voor de landelijke overheid en dat zijn dingen die we eventueel via ons handelingsperspectief beleidsbeïnvloeding kunnen adresseren. Dat was volgens mij voor mij nu de antwoorden die ik u kan geven. Ik werd hier ook een beetje door overvallen dus ik hoop dat u hier genoeg mee neemt.

De voorzitter: Nou, dank u wel. En dan stel ik nog weer één keer de vraag aan de commissie, is er op dit moment nog behoefte om de raad nog iets mee te geven, een laatste korte ronde, statement, dan krijgt u daarvoor de gelegenheid. If not, mevrouw, dan gaan we verder met het volgende agendapunt. Mevrouw Onderdelinden, u stak uw hand op.

Mevrouw Onderdelinden: Ja, vindt ... Ik zal anders even opzoeken wat dat onderzoek precies inhoudt, want ik kwam het in een krantenartikel tegen en dan kan ik u wel even een mailtje sturen als u dat wilt. Maar dat zal ik niet ... Dat meer een beetje kort daarvoor.

De voorzitter: Prima, nou verder concludeer ik dat de hoogheemraad heeft gezegd dat we allemaal in de gelegenheid zijn om suggesties nog te mailen naar de griffie. En dat hij die zal betrekken bij het verder brengen van het stuk wanneer dat weer bij ons terechtkomt voor een besluitvormingsronde.

De heer Belt: Ja.

4B.07 Kredietaanvraag 5 vispassages

De voorzitter: Dan ga ik nu naar het agendapunt 7, 04B7, de kredietaanvraag voor vijf vispassages. En dan is de vraag bij dit punt, bent u bereid om in te stemmen met het krediet voor de aanleg van vijf vispassages op deze locaties, inclusief een pilot met de vislift 2.0? En degene die daarover het woord willen, die steken hun hand op, en vijf mensen hebben dat al gedaan zie ik. Dus dan gaan we het rondje maken. Nou, iedereen die wil er iets over zeggen. Als u dat nou probeert binnen anderhalve minuut te doen, dan gaan we met misschien redden. Ik geef het woord aan mevrouw Kiès denk ik?

Mevrouw Zandstra: Ja, mevrouw Zandstra is het geworden.

De voorzitter: Mevrouw Zandstra, oké. Gaat uw gang.

Mevrouw Zandstra: Nou dank, voorzitter. Zaterdag heb ik een mooie fietstocht gemaakt door ons werkgebied en ben ik op zoek gegaan naar al deze toekomstige vispassages.

De voorzitter: We hadden het kunnen weten.

Mevrouw Zandstra: En ik moet u vertellen, dat valt nog niet mee. Want deze passages, deze kunstwerken, die gemalen, die zijn heel slecht te vinden op Google en staan bijvoorbeeld niet op Google Maps. Dus mijn eerste vraag zou zijn aan de hoogheemraad, zou het mogelijk zijn om deze kunstwerken die we hebben als Waterschap, om eens te kijken hoe goed die vindbaar zijn en ook zijn ingetekend in de digitale kaartvoorzieningen die mensen tegenwoordig gebruiken? Mochten ze denken, laat ik eens gaan kijken bij welk gemaal we moeten gaan zorgen dat er vispaseerbaarheid op orde komen. Dat staat los denk ik van dit voorstel, maar ik denk dat het wel belangrijk is dat ook de plekken waar we als Waterschap aan het werk zijn, gewoon goed te vinden zijn. En dan specifiek bij de gemaal Kerkpolder Noord en de gemaal Lage Abtwoudse polder, staat ook helemaal geen bordje wat voor gemaal het is of wat dan ook. Dus zou ik zeggen, kijk daar nog eens naar zodat mensen ook kunnen zien wat er aan de hand is en wat we daar aan het doen zijn als Waterschap. Voorzitter, als je dat fietst, dan zie je over wat voor een enorm immens gebied dat gaat, en hoe knap het eigenlijk is dat die vissen daar hun weg weten te vinden, en dat ze dus soms ook behoorlijk kunnen verdwalen in ons werkgebied. En wij denken als Partij van de Arbeids-fractie dat het heel goed is dat vissen ook het gebied weer uit kunnen. We hebben het net gehad over de Kaderrichtlijn Water, ook daarvoor is het belangrijk dat die vismigratie op orde is. Dus wij vinden het belangrijk dat dit gebeurt en kunnen dan ook instemmen met dit voorstel. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ben ik bij mevrouw Örgü van de VVD.

Mevrouw Örgü: Dank u wel voorzitter. Het Hoogheemraadschap van Delfland streeft naar een vrije vismigratie, een onbelemmerde uitwisseling van vissen tussen polders en boezem, en tussen boezem en zee. Nou, dat is een fantastisch streven wat ons betreft. En vandaag staat op de agenda, om een investeringsplan vast te stellen voor vijf vispassages. De VVD stemt hiermee in, we hebben alleen nog wat ... Een paar aanvullende vragen naast de vragen die we eerder hebben gesteld tijdens de technische vragensessie. En dat zijn er een paar. En dat is het volgende, in het stuk staat dat de vispassages worden meegenomen met het onderhoud programma, dus onderhoud agenda is leidend. Kan er aan de hand van de planning van het onderhoud aangegeven worden wanneer de volgende vispassages worden uitgevoerd? En dan heb ik het dus over tot de periode van 2027. En dan bedoel ik niet alleen die vijf vispassages die we eigenlijk nu bespreken, waar we instemming voor geven als VVD-fractie, maar ook willen wij graag weten hoe het zit met die andere acht passages die ingepland zijn, en dan in connectie met het onderhoud voorzitter? De tweede vraag is, is er een prioritering tijdens onderhoud, als je bijvoorbeeld financiële keuzes moet maken, kies je dan voor een vispassage of voor een ander onderhoudsproject? Dus die twee vragen wil ik nog aanvullend stellen, dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Prima, dank u wel. Mevrouw Van Hagen van de AWP.

Mevrouw Van Hagen-Rooijen: Ja, dank u wel voorzitter. Wij vinden het, niet geheel verrassend waarschijnlijk, heel goed om te lezen dat een vislift onderdeel uitmaakt van, als pilot in ieder geval. Wij zijn het in principe ook eens met de kredietaanvraag alleen we hebben wel nog een aantal opmerkingen. Eén ding is, het heeft te maken met de pilot voor de vislift. De vislift heeft naar ons idee een aantal extra voordelen ten opzichte van de visvriendelijke pomp, zoals automatische aanpassingen van de stroomsnelheid voor de vissen, verkrijgen van de vismigratiedata, pH, temperatuurmeting, minder ruimtebeslag, geen zoetwaterverspilling en besparing

pompkosten, en zelfreinigend. Wij vragen ook om dus in de pilot breed te kijken naar alle voordelen, en om daar dus ook echt een kwalitatieve vergelijking van te maken op alle onderdelen. Daarnaast is er een vraag over de visvriendelijke pomp bij Wateringse Sluis. Wij begrepen dat op 50 meter van de Wateringse Sluis de Monstersche Sluis, waar vismigratie geregeld wordt door het bedienen van de rinketten. Is het nodig nog om de Wateringse Sluis opnieuw te doen als je al op 50 meter de Monstersche Sluis hebt, of zijn die rinketten niet voldoende om alleen die vismigratie op dit punt te kunnen garanderen? En daarnaast, als die schutsluis dan, mocht die niet voldoende zijn, kan die schutsluis of de Monstersche Sluis worden ingezet om de bekendheid en de waardering van de burgers met het werk van Delfland te vergroten? Want dit is echt wel ... Wij hebben ook begrepen dat daar inderdaad vrijwilligers bij zitten en het zou mooi zijn om daar iets meer waardering, om of daar iets van waardering of iets omheen te zetten. Dat ja, juist wat we altijd van belang vinden bij de politiek zeg maar, bij de verkiezingen, dat de burgers ook goed zien waar wij betrokken zijn en waarom het nuttig is dat de Waterschappen een eigen orgaan zijn. To zover mijn vragen.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Van Hagen. Maar voor de burgers die geïnteresseerd zijn ook op de livestream, zou ik u ook willen vragen uw camera willen aanzetten als u aan het woord bent.

Mevrouw Van Hagen-Rooijen: Ja.

De voorzitter: De volgende keer. Oké, dan kom ik bij de heer Vissers van Water Natuurlijk.

De heer Vissers: Dank u wel voorzitter. Wat ons betreft kunnen we kort zijn over dit voorstel, we stemmen in met het aanleggen van die vijf vispassages, alleen hebben ons verbaasd over het beoogd effect. Het lijkt ons niet dat het effect is dat er krediet verkregen wordt, maar dat de vismigratie verbeterd wordt. Dus ik zou het college willen vragen om het beoogd effect nog even daarop aan te passen? Het doel kan nooit zijn om geld uit te geven maar het doel zou moeten zijn om die vispassages aan te leggen en daarmee een verbeterde vismigratie te realiseren. En als we dan toch bezig zijn met het finetunen van het voorstel, dan zou er misschien onder gevraagd besluit het zinnetje, de Verenigde Vergadering te verzoeken, dubbele punt, ook iets aangepast kunnen worden? Want het is wat vreemd als de Verenigde Vergadering zichzelf iets zou gaan verzoeken. Wij stellen het besluit beschikbaar, dat kan wat ons betreft inderdaad gebeuren. En over het krediet beschikbaar en wat ons betreft kan dat een hamerstuk zijn in de VV, dan heeft u dat antwoord ook alvast.

De voorzitter: Goed dat de heer Fekkes dit niet hoeft te horen allemaal. Mijnheer Jansen van het CDA. Mijnheer Jansen, u heeft het woord.

De heer Jansen: Ja, ik heb hem. Ja, ook het CDA vindt het een goed idee om de ideeën en de visie zoals die vismigratie is verwoord, om die verder uit te werken. We vinden het prima om deze vispassages aan te leggen. Het feit dat er een vislift in zit, dat vinden we ook goed. Ik denk dat het wel belangrijk is om ook de verschillende vispassages met elkaar te vergelijken qua effectiviteit, zodat we ook een beeld hebben van wat wel werkt en wat niet werkt. Immers, de voorstellen die komen al uit 2018 en inmiddels is er al meer visie op. En ik denk dat dit voorstel ook ertoe kan bijdragen dat de kennis over vispassages verbeterd wordt. Daarbij willen we wel nog even opmerken dat de vispassage en wat je ... En effectiviteit van vispassages, dat dat afhankelijk is van het soort vis en ook de grootte van de vis. Dus, en dat we in feite zien dat vis vrijwel altijd grote vissen in ieder geval de stroming volgen, dat daarvoor een vispassage minder relevant is. Wij hebben ook notie genomen van de SSK-ramingen, we verwachten ook dat daar wel een soort van ontwerp achter zit, zodat we het goed kunnen maken. We vragen aan de portefeuillehouder of wij ook die ontwerpen nog kunnen zien zodat we ook zien dat er eventueel ruimte ingepast of ... Ja, van wat precies de plannen zijn. Dat was hem.

De voorzitter: Oké. Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Hofman van ChristenUnie/SGP, die ... Of is de heer Anker, nee de heer Hofman was '... '.

De heer Hofman: Nee, P-J voert het woord. Ja, wij stemmen in met het voorstel en het beschikbaar stellen van het krediet, ook ter verbetering van de vispassages. Twee aandachtspunten, de uitwisseling tussen de beheersgebieden rondom ons waterschap, dus enerzijds zijn we nu intern gericht maar zijn we ook extern gericht naar de Waterweg weten we, maar ook naar Rijnland en Schieland bijvoorbeeld, naastliggend. En in hoeverre zijn de vispassages kreeftbestendig? Dat wij moeten waken dat we niet de Amerikaanse rivierkreeft de polder intrekken. Dat waren onze opmerkingen.

De voorzitter: Omdat u denk dat er nog polders zijn waar die nog niet is?

De heer Hofman: Ja, inderdaad.

De voorzitter: Goed, mijnheer Van Heijningen van de Bedrijven.

De heer Van Heijningen: Ja, dank je. Vispassages, daar ... Die willen we gelijk uit gaan voeren met het onderhoud, groot onderhoud aan de gemalen. Maar er wordt nu wel een apart krediet voor aangevraagd. Hoort dat niet gewoon ook bij het, in het krediet te vallen wat voor de gemalen vrijgemaakt is? Verder, gezien de economische staat van Nederland die dreigt te ontstaan in de toekomst, wou ik voorstellen om in ieder geval te gaan kijken, als we dat doen, of dat ook lokaal aanbesteed kan worden? Zodat ons eigen gebied daar ook de residuen van, of tenminste de werkverschaffing van heeft. Dat waren onze opmerkingen.

De voorzitter: Maar ik begrijp wel dat u instemt met het voorstel?

De heer Van Heijningen: Ja.

De voorzitter: Oké, dan kom ik bij de heer Van den Berg, Ongebouwd.

De heer Van den Berg: Dank je wel voorzitter. Wij hebben bij dit bespreekstuk nog een aantal vragen. Er wordt gepraat dat de maatregelen effectief en haalbaar moeten zijn, en daar komen we eigenlijk tot de volgende vragen. De eerste is, is er ooit wel eens onderzoek gedaan hoever polderinlaten zeg maar ook geschikt zijn om vismigratie te doen plaatsvinden? De effectiviteit die daarmee samenhangt, en als dat goed werkt, of we dan ook zeg maar de investering moeten doen die nu voorligt? De derde vraag is, de vispassage hier in de Kerkpolder Noord. Enkele jaren geleden is het hoofdgemaal in de Kerkpolder vervangen en is daar toen ook al een vispassage aangelegd. De vierde vraag is, het risico dat de vislift 2.0 zeg maar nog in de onderzoeksfeer zit, is het niet verstandig om te wachten dat daar meer resultaten van beschikbaar zijn, zodat we alsnog kunnen besluiten? Een vraag over het gemaal van Abtswoudse polder, daar ben ik wat in verwarring. Het gemaal van de Abtswoudse polder, zoals dat beschreven wordt, denk ik dat dat het gemaal is wat aan de oostkant van de Zouteveense polder meehelpt om de Oostveense polder te bemalen en het water zeg maar in de Lage Abtswoudse polder brengt. Of is dat het gemaal wat aan de Schie staat? En dan hebben we vraag zes, in de jaarrekening van 2019 wordt vermeld dat een aantal vismigraties projecten worden betaald uit watersysteem. En dat klinkt toch wel heel erg vreemd. We hebben indertijd daar een bulkkrediet is ervoor aangesteld, en wat is de oorzaak dat uit het watersysteem deze maatregelen betaald worden? Dan hebben we nog een bemerking over de steeds terugkerende grote post onvoorzien. Heel veel keren is dat rond de 10 procent van het bedrag waar toestemming voor gevraagd wordt. En dat bevreemdt toch wel een beetje, en zeker bij een vijf aantal vispassages, waar je mag verwachten, we hebben er al heel wat aangelegd, en zeg

maar daar is ervaring opgedaan. En dat zou misschien toch wat, dat bedrag wat kleiner kunnen zijn omdat we met de ervaring die we hebben het risico wat verkleinen. En dan kom ik eigenlijk bij mijn laatste opmerking, en dat is de vispassage in de Dijkpolder, en dat verrast onze fractie toch wel behoorlijk. In de vorige VV en de commissievergadering hebben we uitvoerig het project Dijkpolder besproken. Daar is vastgesteld dat we zeg maar daar een vispassage gaan toepassen middels de visvriendelijke pomp. En in de beantwoording is daar ook aangegeven dat in de Dijkpolder al reeds een vispassage aanwezig was, een soort vislift. Daar hebben we toch wel heel graag wat verduidelijking in. En zeg maar, en er werd toen bij gezegd, zodoende hoefde er bij het gemaal geen één te komen. En nu ligt het stuk voor, een dubbele vispassage, enerzijds de pomp waar we al over beslist hebben, en anderzijds de vispassage, en dat bevreedt ons heel erg. We hebben toen aangegeven ...

De voorzitter: Dat was het, mijnheer Van den Berg.?

De heer Van den Berg: Ik ben zowat aan het eind. We hebben aangegeven dat de werkende watermolen de beste vispassage was die er is. En nou, daar zouden we graag wat meer uitleg over willen hebben, hoe dit kan, dat dit niet gekoppeld werd maar dat dit na elkaar zeg maar als stapeling plaatsvindt? Dank je wel.

De voorzitter: Prima. Dan ben ik bij mijnheer Van der Ree van 50Plus.

De heer Van der Ree: Ja, dank u wel voorzitter. Waar ik een beetje van geschrokken ben is de opsomming van de risico's die er zijn. Dat zijn er vier onder elkaar, en de heer Van den Berg die noemde het al, dat de pilot van de vislift 2.0, nog onduidelijk is. Dus we moeten natuurlijk wel oppassen dat we niet risicovol zeg maar te werk gaan. Dus mijn vraag is eigenlijk van, hoe dreigend zijn deze risico's? Dan een tweede vraag van, er gaan vijf van de dertien gerealiseerd worden. Het lijkt mij heel goed om, als dit allemaal goed zijn beslag krijgt, om toch heel snel ook over te gaan naar de volgende acht. Dank u wel voorzitter. En wij zijn ... Wij steunen het voorstel en het mag een hamerstuk zijn.

De voorzitter: Prima. Dan de heer, de portefeuillehouder, mijnheer Belt. Is die er nog?

De heer Belt: Ja, dank u voorzitter. Nou, allereerst dank dat ik ... Nou ja, dank voor de mooie woorden voor dit uitvoeringsvoorstel, ik proef dat hier veel steun voor is. En wat ik zeg, het is ook echt een uitvoeringsvoorstel want in feite is dit ook bij SGBP2 natuurlijk ook aangekondigd. Ik kijk even naar de afzonderlijke vragen, de Partij van de Arbeid, mevrouw Zandstra, die heeft een hele mooie ronde gefietst, ik had het al op Twitter gezien. Dus nou ja, goed idee. En u zegt ook terecht van, kunnen we dat niet wat zichtbaarder maken? Wij hebben reeds een, ja hoe zeg je dat, een kaart op de website, dat heet Delfland op de kaart. Dus ik wil eigenlijk toezeggen dat we gaan bekijken of we deze vispassages daar ook op kunnen krijgen. En dat we ze ook ... En ook uw opmerking meenemen dat we ze ook wat meer benadrukken in het landschap. Dan een verzoek van de VVD om toch iets meer input te geven op de planning van deze passages. Nou, deze vijf, die vallen onder het SGBP2, dus dat betekent dat ze voor dit jaar en volgend jaar op de planning staan. En de andere acht zitten daarna, maar ik proef een beetje dat u daar wat meer, specificatie nog over wilde. Dus ik wil eigenlijk zeggen dat we dat eventueel later sturen wat die planning precies kan zijn. Even kijken, en uw tweede vraag was, ja zit daar nou een soort keuze in tussen de vispassage en ander onderhoud? Nee, in feite niet. Ik bedoel, deze hebben echt een sterke link met de KRW en met het SGBP2. En het ander onderhoud, daar hebben we ook andere budgetten voor, en dat laten we zoveel mogelijk samengaan maar het is dus en, en. Dan ga ik naar de AWP, nou ja, ook hier steun dat het fijn is dat die vislift 2.0 ook onderdeel van dit pakket uitmaakt. En een oproep om vooral ook breed te kijken naar de voordelen. Nou, dat gaan we zeker doen. Dat is een van de redenen dat wij ook echt de suggestie die vanuit uw partij kwam, om met deze vislift innovatie aan de slag te

gaan, om dat te doen. Dus er zitten meerdere mogelijke voordelen, er zitten allemaal technische snufjes in deze nieuwe vislift. Visherkenning, stroomsnelheid bepalen, dus dat, nou ja, daar proberen we zoveel mogelijk van te leren, en dat past ook bij hoe Delfland eigenlijk met het onderwerp vismigratie omgaat. Daarmee probeer ik gelijk een beetje op de vraag van de heer Jansen in te spelen. Wij zijn ... Ja, Delfland kenmerkt zich dat wij veel expertise op dit onderwerp in huis hebben. We hebben ook aan de wieg gestaan van een van de eerste visliften en dat willen we graag blijven voortzetten, dus ook hiermee blijven innoveren. Dan ja, ook eigenlijk meer een soort technisch vraag stelde u over de Wateringse Sluis. Ja, deze ligt inderdaad maar zo'n 50 meter hemelsbreed van de Monstersche Sluis. Maar er zit geen directe waterverbinding hiertussen, dus er zit echt een hele omweg tussen. Dus vandaar dat deze toch als prioriteit naar voren komt. En we zullen ook, net zoals ik beantwoordde op de vraag van mevrouw Zandstra, kijken hoe we hier ook wat meer bekendheid aan kunnen geven. Even mijn blaadje omdraaien. Even kijken, de heer Hofman, ja u vraagt aandacht voor ook vismigratie naar de burens toe. Nou die aandacht, die hebben we. En die zal onder andere ook een bijkomend voordeel van iets wat we in het pakket voor droogte willen voorstellen dit najaar, dus dat is een aanpassing van de Bergsluis, is dat we daarmee ook de migratie naar Schieland gaan verbeteren. En kreeftbestendig, ja, daar moeten we echt nog even naar kijken hoe dit nou ... Of daar moeten we even ... Dit beschouw ik even als een technische vraag ook. Dan het CDA, daar heb ik net al iets over gezegd, we blijven dus leren, daarom ook die vislift 2.0. En de ontwerpen, daar moet ik even voor kijken, nou ja, ik vermoed dat wij die ontwerpen ook in een later stadium kunnen delen. Dan de heer Van Heijningen, ja moeten we deze vispassages niet in het krediet van de gemalen opnemen? Ja, het lijkt mij op zich wel een goeie maar in het verleden is anders besloten. We hebben wel, de VV heeft besloten om de pompen sowieso altijd mee te nemen bij het krediet van de gemalen. Dus die pompen die maken we in alle gevallen visvriendelijk, en er is voor gekozen om de vispassages apart in het programma Waterkwaliteit mee te nemen. Dus dat is even de praktijk. En het verklaart ook even de situatie die eerder in de jaarrekening is neergezet. En u doet een oproep voor lokaal aanbesteden, nou ja, daar neem ik akte van en die zal ik doorgeven. Dan de heer Van den Berg, een veelvoud aan vragen toch ook nog. Ja, veel technische vragen die toch ook een beetje overvallen hier. Verzoek om die voortaan wel ook aan de voorkant in te doen, want nu is het een beetje heel snel allerlei technische details opvragen. Even kijken, ja u zegt ... U vraagt onder andere, ja hoe weten we nou dat die vislift 2.0 gaat werken? Ja, we zijn hier, kijk die vislift 2.0, dat is echt een noviteit die ondertussen op heel veel plekken in het land wordt toegepast. Wij gaan nu voor het eerst in een niet-afstromend gebied deze toepassen, in nauw contact doen we dat met de leverancier. En hij heeft ook garantie gegeven dat, in zekere zin, dat we hier toch echt wel naar een werkend product toe gaat. Maar er zitten natuurlijk altijd risico's aan als je wilt innoveren. Even kijken. U had ook een vraag over molentjes en of die kunnen werken voor de intrek van vis. Nou, daar krijg ik nu even ambtelijk ook mee dat dat in de meeste gevallen gewoon niet mogelijk is. Even kijken, wat mis ik dan nog? Ja, ook een toelichting even over hoe dat budget loopt. Dus pompen uit het watersysteem en passages uit de bouw-kwaliteit. En dan ten slotte 50PLUS. Ja, u maakt ook een opmerking over de innovatie. En zoals ik net zei, dat geeft een beperkt risico. Maar in nauw overleg met de fabrikant proberen we dit heel klein te houden. En hij geeft enkele garanties. Even kijken of ik nog iets mis. Eén moment. Ik laat hem even daarbij. Dank.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Ik heb van iedereen gehoord dat hij zou instemmen met het voorstel, maar wat vragen had. Maar van Ongebouwd heb ik nog niet gehoord. Of kun je instemmen met het voorstel?

De heer Van den Berg: Voorzitter, ik mag toch nog een beetje op een belangrijke vraag. Waarom we nu tweemaal achter elkaar over de Dijkpolder, de vorige commissie en VV, besloten hebben. En dat er nu opnieuw weer over vispassage gepraat wordt. Terwijl toen in de beantwoording gezegd was dat er in de

Dijkpolder al een vispassage aanwezig was. En dat had toch wel heel slim geweest als we gewoon, zeg maar, dit hele project Dijkpolder in één keer aangepakt hadden.

De voorzitter: Dank u wel. En ik heb ook nog een hand van de heer Jansen.

De heer Jansen: Ik dank de portefeuillehouder voor het beantwoorden van de vraag en de toezegging om de ontwerpen met ons te delen.

De voorzitter: Prima. En mevrouw Onderdelinden die was ik net vergeten. En ik wou toch nog even de kans geven om haar te vragen of zij nog iets had toe te voegen.

Mevrouw Onderdelinden: Ja, dank u wel. Oh, sorry. Ik had eigenlijk wel een heel klein vraagje. Die de hoogheemraad misschien kan beantwoorden. We hebben het hier over vijf passages. Waarvan een vislift. En er wordt genoemd dat als de pilot succesvol is, dat die dan verder uitgerold gaat worden. Maar het wordt mij nou niet helemaal duidelijk waarom die niet op gelijk alle plekken uit wordt gerold. Als die al bewezen effectief is. Misschien begrijp ik het verkeerd? Maar, het komt een beetje tegenstrijdig over in het stuk. Verder 'voor', overigens.

De voorzitter: Oké, de heer Belt, voor de afronding.

De heer Belt: Ja, even twee vragen. Ja, ik moet toegeven, de heer Van den Berg, destijds is dat een foutje geweest, dat wij hebben gezegd dat die vanuit de begroting 2020 betaald zou worden. Dat moeten we voorkomen voor de toekomst. Wat wel zo is, dat deze vislift nu gelijktijdig met de Dijkpolder wordt opgepakt. Dus we pakken nog wel steeds die synergievoordelen. Ja, dat is wat ik er nu over kan zeggen. En dan de vraag van mevrouw Onderdelinden. De vislift is een bewezen techniek. Maar nu vooral in een afstromend stelsel aangebracht. Dus echt in het beken- en rivierengebied. Laat ik het zo maar even zeggen. Dus in stilstaande polders en boezemgebieden, zoals bij ons, is dit wel echt even nieuw. Dus daar sloeg even mijn antwoord op. Maar, nogmaals, als deze pilot ook goede resultaten boekt en het past bij allerlei andere randvoorwaarden, dan is dit zeker een optie om ook in het vervolg toe te gaan passen.

De voorzitter: Prima, dank u wel. Ik heb drie toezeggingen genoteerd. De secretaris had dat gedaan. En die zal ze eventjes noemen voor u allen. Dan zijn we ook gewoon helemaal bij. En dan ga ik ervan uit dat dit een hamerstuk kan zijn in de VV, als ik het allemaal zo hoor. De heer Paalvast, de toezeggingen.

De heer Paalvast: Nou, allereerst de toezegging om de vispassages beter op de kaart te krijgen. Ook digitaal. Dan, de planning zal worden toegestuurd, het ontwerp zal worden gedeeld. En er is een vraag over het kreeftbestendigheid van de vispassages, die later beantwoord zal worden.

De voorzitter: Oké, dat zijn de drie toezeggingen. Ik zie in de chat dat er nog wat onderling chatverkeer is over de lijst van aanbestedingen. Of dat wel puur lokaal zou kunnen. En ik neem aan dat dat gewoon nog een keer technisch zal worden beantwoord. De suggestie van de heer Van Heijningen en de discussie die dat oproept. Ik ben daar geen deskundige over en het is ook niet echt een apart onderwerp. Maar, ik zou het wel fijn vinden als daar nog een keertje een bericht over kan komen. Is mijn vraag aan het college.

De heer Belt: Ja, klopt. Nee, daar kan ik verder niks over zeggen. Maar, laten we die technisch beantwoorden.

De voorzitter: Prima. Dank u wel.

5A Brief van de Ned. Melkveehouders Vakbond: Rapportage waterkwaliteit EU.

De voorzitter: Dan begin ik met uw welnemen aan agendapunt 5. En dat zijn, even kijken, hoor, drie ingekomen stukken. En dan geef ik het woord aan de fracties ChristenUnie-SGP. Want die hebben gevraagd om een brief van de Nederlandse Melkveehouders vakbond te agenderen. Wat was uw vraag daarbij? De heer Hofman.

De heer Hofman: Dank, voorzitter. Wij willen een ordevoorstel doen gezien de tijd. Dat wij onze opmerkingen schriftelijk kenbaar maken aan het bestuur.

De voorzitter: Prima. Geldt dat ook voor die andere brief? Voorkomen wateroverlast Delfland?

De heer Hofman: Ja. Zo staat het ook op papier. En dat is dan effectief en structureel.

5C Informatieve brief Aanpak rivierkreeften 2020 - 2021

De voorzitter: Oké. Dank u wel. Dan is er nog een brief op verzoek van de fractie van de VVD, over de aanpak in rivierkreeften. Wie mag ik daar het woord over geven? Mijnheer Oostvogels, had u die al ingetrokken dat agendapunt?

De heer Oostvogels: Nee, dat was het andere agendapunt, dat we in getrokken hadden. Over de infographic. Maar deze zouden we wel graag bespreken. Ik zal het kort houden. Nou, het zal niemand verbazen dat we ze geagendeerd hebben, want het gaat weer over rivierkreeften. Rivierkreeften zijn namelijk goud dat in ons water zit. Het zorgt ook nog eens voor problemen. En we gaan het er ook nog uit moeten halen. Dus wij zeggen: het is eigenlijk zonde als we deze weg gaan vangen. Want uit onderzoeken blijkt ... Om die weg te gooien. Dus heel concreet hebben we de volgende vragen aan de hoogheerraad: bent u het met de VVD eens dat circulariteit belangrijk is? Dat we dus zuinig moeten zijn op de grondstoffen. Wat bent u van plan om te gaan doen met die weggevangen kreeften? Bent u het met me eens dat het zonde is om ze weg te gooien? Bent u bereid om de mogelijkheid te bieden aan professionele vissers om deze beesten massaal te vangen, als onderdeel van de pilot? En die dan vervolgens bij de horeca te krijgen.

De voorzitter: Nou, ik zie dat mevrouw Koop al voor Zwetheul zit. Wie gaat die vraag beantwoorden?

De heer Belt: Ik!

De voorzitter: Oh, de heer Belt.

De heer Belt: Ja, laat ik allereerst zeggen dat de pilot nog in opbouw is. Dus dat zeggen we ook in de brief, als college: we gaan deze pilot doen en daarvoor zijn we nog het onderzoeksvoorstel aan het opstellen. Maar wat ik heb meegegeven als hoogheerraad, is dat ik ook graag zie dat hier een nuttige besteding van de rivierkreeft plaatsvindt. Dus die opdracht ligt eigenlijk als zoekopdracht in de organisatie. Dat kan restaurants zijn, dat kan naar Blijdorp zijn, anyway. Dit is onderdeel even van de zoektocht. Maar ik ben blij met uw extra oproep hiervoor. Ik denk dat dit ook past bij, inderdaad, Delfland circulaire gedachte. Het derde punt wat u aanstipte, daar ben ik nog even wat huiverig voor. Dus dat is de inzet van vissers. Volgens mij benoemde u. Dat moeten we echt ook nog even verder bezien of dat kan. In andere landen is ook gebleken dat door het vrijgeven van

vissen voor burgers op rivierkreeften, dat er ook een hogere mate van verspreiding heeft plaatsgevonden. Dus ik kan u toezeggen dat we hier even goed nog naar moeten kijken.

De voorzitter: Oké. En ik zag dat mevrouw Onderdelinden ook een suggestie heeft, denk ik. Want die stak haar hand op.

Mevrouw Onderdelinden: Dank u, voorzitter. Ik wil alleen even zeggen dat wij het erg op prijs stellen dat in de brief er expliciet genoemd wordt dat de voorkeur wordt gegeven aan mitigatie, door middel van alternatieven die ook al in het rapport worden genoemd. Ook al wekte het Stowa-rapport meer de indruk dat de pijlen worden gezet op wegvangen, heb ik het idee dat dit college de pijlen meer zet op mitigatie. En daar zijn we erg blij mee. Dank u wel.

De voorzitter: Oké. Nou, als daarmee deze brief voldoende beantwoord en behandeld is, dan stel ik voor naar het volgende agendapunt te gaan.

6. Rondvraag en sluiting

De voorzitter: Dat is de rondvraag. En nu is er in ieder geval een, twee rondvragen zijn er aangekondigd, waaronder mevrouw Onderdelinden en de heer Van Heijningen. Misschien nog wel door andere mensen. Steek uw handje even op. Dan geef ik eerst het woord aan de heer Zwinkels, want die steekt zijn hand letterlijk op. Gaat uw gang, mijnheer Zwinkels.

De heer Zwinkels: Dank u wel. Het volgende: de zomer is in aantocht en we hebben al enige weken van mooi weer kunnen genieten. Zowel op de kant als ook op het water. Gezien corona blijft in de komende vakantieperiode een groot deel van de bevolking in Nederland thuis. En zoekt ook naar vertier op het water. En is afstand houden op het water beter te regelen als op de kant. We zien daarbij dus een behoorlijke toeloop van recreëren op water. Dat betekent meer vaarbewegingen, ook in ons gebied. Westland kent al wat problemen met veel te lage bruggen, wat recreatieve vaart belemmert. Naast dit zullen straks bewoners van nieuwbouwgebieden ook aanspraak op het beschikbare vaarwater willen maken. De vraag naar recreatief vaarwater zal alleen maar toenemen. Is daar al enigszins rekening mee gehouden? Zijn er mogelijkheden voor? In het bestuursakkoord van het Hoogheemraadschap Delfland lees ik: iedereen aan de slag voor water, recreatief medegebruik. Het flankerend beleid zorgt rond recreatie zetten wij eveneens voort. We werken mee aan het mogelijk maken van recreatief medegebruik. Vindt u het ook belangrijk dat er voldoende goede vaarwegen zijn voor recreatievaart? Is uitbreiding licht gemotoriseerde recreatievaart, max 4 km/uur, een mogelijkheid? Vaarkaart van het hoogheemraadschap stamt alweer uit 2012. Wanneer is die weer actueel? Zou er bij actualisatie van deze kaart al meer duidelijkheid kunnen zijn, middels de diverse kleurenbelijning, waar er straks door wie gevaren kan gaan worden? Dat is mijn vraag.

De voorzitter: Oké. Ik ga het hele rijtje van de vraagstellers af. En dan kan het college nadenken wie het antwoord geeft. En hoe. Ik had ook op het lijstje mevrouw Onderdelinden die een vraag had gesteld. En ik zie ook de handjes van mevrouw Van Hagen, de heer Anker. En dan heb ik de heer Van Heijningen nog genoteerd. Mevrouw Onderdelinden, wat was uw vraag? Geen vraag. De heer Van Heijningen.

Mevrouw Onderdelinden: Nee, sorry. Ik had even moeite met de microfoon.

De voorzitter: Oh, stel uw vraag.

Mevrouw Onderdelinden: Ja, dank u wel. Ja, ik heb heel veel krant gelezen deze week. En ik zal het even kort uitleggen. Er werd onlangs in Trouw gesorteerd dat de waterschappen zeer weinig zicht hebben op grondwaterwinning door met name particulieren. Daar werden wij een beetje bezorgd van. En wij vroegen ons af in hoeverre Delfland zicht heeft op waar en door wie er grondwater gewonnen wordt. '...' En ja, of Delfland daar zicht op heeft. En waar we dan precies zicht op hebben. Zit er een grens aan hoeveel water iemand moet winnen, voor wij ernaar gaan kijken? Dat was mijn vraag.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Mijnheer Van Heijningen, wat was uw vraag?

De heer Van Heijningen: Dat is aangaande Delftse Hout. Wij hebben natuurlijk vorig jaar een grote investering gedaan om de Delftse Hout zwemvriendelijk te maken. En ons is bericht ter ore gekomen dat vorig jaar toch nog waterstof gebruikt is om zwemkwaliteit te handhaven. Ja, eigenlijk hebben we de investering gedaan om van het gebruik van waterstofperoxide af te komen. En onze vraag is nu: wat gaat er dit komende zwemseizoen gebeuren? Ik neem aan dat we geen waterstof meer gaan gebruiken en dat dit eigenlijk zijn werk moet gaan doen.

De voorzitter: Oké, helder. Dan is er nog een vraag van mevrouw Van Hagen.

Mevrouw Van Hagen-Rooijen: Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb een vraag rond vissenbossen. In april is er een mooi stuk gepubliceerd dat Delfland gaat kijken naar de vissenbossen. Daar heeft meneer Belt al eerder een toezegging over gedaan. Hierover heb ik twee opmerkingen. Eerste: in het stuk van Delfland wordt alleen gesproken over vissenbossen gemaakt van wilgentakken. Nou is er door Sportvisserij Nederland een mooi onderzoek gedaan, waar ook gebruik is gemaakt van andere materialen. En daarin is ook te zien dat met andere houtsoorten weer andere vissen worden aangetrokken. Dus het verzoek is inderdaad om daar gebruik van te maken. En het tweede deel is: in het nieuwsbericht staat dat dit mogelijk wordt gemaakt met steun van de provincie. En wij zijn op zoek naar het onderzoeksvoorstel hiervoor. En daar is al even naar gezocht, maar het is nog niet boven tafel. Maar het is op zich wel interessant voor ons om dat een keer in de commissie onder ogen te krijgen. Dus de vraag is of wij het onderzoeksvoorstel kunnen krijgen wat bij de subsidieaanvraag heeft gezeten. Tot zover mijn vragen.

De voorzitter: Prima. Dan de laatste van de vijf vragen. De heer Anker, wat was uw vraag?

De heer Anker: Ja, voorzitter, dank u wel. Onze fractie ziet een toename van het aantal ganzen in de polders. Heeft u dat ook vastgesteld? En houdt u ook voldoende zicht op de gevolgen, zoals de stikstofproblematiek? Dat was het, voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Prima. En wie van het college gaat deze vraag beantwoorden? Of ga je het een beetje verdelen?

De heer Belt: Ja, dat ligt verdeeld. Manita, wil jij eerst iets over grondwater zeggen?

Mevrouw Koop: Ja, daar wil ik iets over zeggen. Volgens mij zit het diepe grondwater bij de provincie en die houdt daar toezicht op. Maar, als mevrouw het goed vindt dan kunnen we daar ook schriftelijk antwoord op geven. En stikstof dat ligt bij collega Ouwendijk. Eigenlijk, ook het college spreekt met één mond. Misschien vindt u vragensteller het ook goed als wij ook die vraag schriftelijk beantwoorden.

De voorzitter: Oh, oké. Varen open water, recreatief varen.

De heer Belt: Ik zal op de andere drie vragen even ingaan.

De voorzitter: Oké.

De heer Belt: Nou, dank voor, de heer Zwinkels, voor dit bericht over deze vraag. Wij vinden het ook als college, en dat hebben we ook terecht in het bestuursakkoord gezegd, belangrijk dat er van het water kan worden genoten in heel het gebied. En zullen waar mogelijk het gebruik van water door recreatie ook faciliteren. Dus wij zien ook wel een mogelijkheid dat de recreatievaart uitgebreid kan worden. Maar hierbij geldt wel dat we toetsen aan zaken als veiligheid, bevaarbaarheid, ecologie. En een voorbeeld is natuurlijk de Strijp, waar ook die infographic over gedeeld is. Dus dat is daar een voorbeeld van. Wat betreft de vaarkaart. Op dit moment loopt er een initiatief van die vaarkaart te actualiseren. En op die vaarkaart, en dan moet ik even spieken, daar is inderdaad aangegeven met kleurtjes waar gemotoriseerd vervoer mag komen. Dus dat is met groen aangegeven. En sommige watergangen zijn ook aangegeven waar je niet mag varen, waar omwonenden wel mogen varen. Anyway, die vaarkaart geeft daar die duidelijkheid over. En die wordt dus, er loopt een initiatief om die te actualiseren. Dat is over de recreatie. Dan de Delftse Hout. Kwam vanochtend ook al heel even aan het bod. Vorig jaar is inderdaad nog waterstofperoxide toegepast. Dat is toen ook gecommuniceerd naar de hele VV. En de reden waarom dat nog toegepast is, is 1. Omdat de werkzaamheden voor die opknapbeurt waren toen nog niet afgerond. Dat heeft pas dit najaar plaatsgevonden. En wij wilden gewoon zorgen voor een goed zwemseizoen. Dat dit optrad nog aan het begin van het seizoen. Voor verder wil ik toch nog even verwijzen naar de uitgebreide brief die daar toen over gestuurd is. Voor volgende jaren mogen wij geen waterstof meer toepassen. Dus dat zal ook niet plaatsvinden dit jaar. En dan de vissenbossen. Ik heb ook het mooie artikel in het visblad gelezen. Je hebt vissenbossen in alle maten. En daar zullen we ook, wat ik net al heb toegezegd, in dat KRW-pakket ook mee terugkomen. En ik had aan uw fractievoorzitter ook al toegezegd om het monitoringsplan inderdaad te delen. Tot zover.

De voorzitter: Nou, dan wil ik u allemaal bedanken. De heer Anker had nog een vraag, zie ik. Een hand, laatste ronde.

De heer Anker: Nou, ik denk dat dat per ongeluk is. Ik denk dat de rondvraag gesteld is.

De voorzitter: Oké, prima. Ik zie wel dat mevrouw Koop verhuisd is inderdaad naar de Zwethheul, goed idee. Zijn er ook weer open, geloof ik. Mensen, we zijn aan het eind van de vergadering. En ik wil de vergadering hierbij sluiten. Ik wil u bedanken dat ...

Mevrouw Van Hagen-Rooijen: Voorzitter?

De voorzitter: ... we niet tot 23:00 uur hebben hoeven door de vergaderen. Nou hoor ik iemand, maar ik zie helemaal geen handje. Nou, nu twee handjes.

Mevrouw Van Hagen-Rooijen: Ja. Anne Van Hagen, AWP. Ik heb volgens mij gemist het antwoord van Marcel Belt op mijn vraag over de vissenbossen.

De voorzitter: Ja, dat is iets technisch. Want ik heb het gehoord.

Mevrouw Van Hagen-Rooijen: Oh, oké.

De voorzitter: Maar u vroeg ook of u die onderzoeksaanvraag te zien kan krijgen. Daar had hij nou net geen antwoord op.

De heer Belt: Nou, daar kan ik, ik bedoel, er is een plan van aanpak. Dat is gebruikt voor die subsidieaanvraag. En dat kan worden toegezonden.

De voorzitter: Oké.

De heer Belt: We werken nog aan een monitoringsplan.

De voorzitter: Is het zo beantwoord, mevrouw Van Hagen?

Mevrouw Van Hagen-Rooijen: Ja.

De heer Zwinkels: Laatste opmerking nog die ik mag maken op de heer Belt?

De voorzitter: Ja.

De heer Zwinkels: Als die vaarkaart op orde gemaakt wordt, zou daarin dan ook het aantal bruggen, of de bruggen met de hoogte van de brug meegenomen kunnen worden?

De heer Belt: Ja, ik heb even niet scherp nu wie daar de regie op heeft, op het maken van die vaarkaart. Dus ik zou zelf zeggen: dat is inderdaad wel fijn, dat je daar die hoogte op hebt. Ik ken dat ook vanuit andere kaarten, rondom de Hollandse Plassen. Ik stel voor dat we deze vraag nog nadien even beantwoorden.

De voorzitter: Prima, dank u wel.

De heer Zwinkels: Voorzitter?

De voorzitter: Ja? Laatste nog, een opmerking. Er is een vaarkaart van de ANWB. En daar kun je de brughoogte uit afleiden. Ook voor Delflands vaargebied.

De voorzitter: Oké, mensen, een hele mooie kaart bij de ANWB is ook handig voor het schaatsen. Als het er ooit nog een keertje van komt.

De heer Belt: En om het af te maken: de viskaart, de regie daarvan, ligt bij de gemeente. Krijg ik net door.

De voorzitter: De viskaart?

De heer Belt: Of ja, de vaarkaart waar we het net over hadden. De regie ligt daarvan om bij de gemeente te maken. En wij leveren in.

De voorzitter: Ja, ja. De gemeenten hebben allemaal die bruggen verlaagd. Dus voor een groot deel afgelopen met het varen.

Mevrouw ...: Ja.

De voorzitter: En dan ook nog de spoortunnel en alles in Delft. Dus het is allemaal hopeloos.

Mevrouw ...: Ja.

De voorzitter: Heb ik zelf nog eens een keertje onderzocht. Hé, mensen, het is nu 22:45 uur. En ik denk dat dat een hele mooie tijd is om de vergadering te sluiten. Dank dat u het allemaal toch nog binnen de perken heeft gehouden. Volgende keer proberen we daar 22:30 uur van te maken. En dan misschien lukt het nog een keertje om om 22:00 uur te eindigen. Hé, dank u wel. Ik sluit de vergadering.

Mevrouw ...: Dank je wel!

De heer ...: Ja, voorzitter, ook zeer bedankt.

Mevrouw ...: Tot ziens!

Mevrouw ...: Bedankt!

De voorzitter: Geen dank.